

QVADERNS D'ESTVDI

ANY I NÚM. II

NOVEMBRE 1915

FUNCIÓ, EXERCICI, PROFESSIÓ

Proposem avui a la nostra meditació un tema important. Demanem-nos : Què és un mestre d'estudi?... La pregunta portada així, en cru, ens sobta tal vegada. Aplacem-ne la resposta un minut. Mestrestant, provem de seguir el procediment utilíssim, comú al savi Sócrates i al neci Peer Gynt, en empreses de ciència o d'acció : el famós procediment de donar la volta. Ens preguntarem, doncs, tot donant la volta : Què cosa és un poeta? Què cosa és un comediant?

Triem la primera de les preguntes aon trepitjarem desseguida terren conegut. Damunt la qüestió de què cosa sigui un poeta, posseim indiscutiblement més clarícies. Els mateixos del gremi han curat sovint de donar-les, introduint-nos en el secret de la intimitat llur. Per altra banda, sapients filòsofs, sota títol d'esteticians, s'han cremat les celles en la feina d'establir les maneres i lleis de l'ofici de poesia. Per confessions d'uns, per lliçons d'uns altres, per les endevinacions mateixes del bon sentit que a ningú no manquen, hem vingut a escatir que l'ofici de poesia no és d'aquells aon es pugui respondre de quotidianitat i continuïtat. Que l'esperit bufa aon vol, com és costum de dir; aon vol, i, sobre tot, quan vol. Que no s'és poeta tothora i com per disciplina, sinó per gràcia d'aquestes bufades o inspiracions, en moments excepcionals i sortosos, senyalats per l'imperatiu de l'emoció sentida i per l'abundantia cordis.

Noves clarícies, emperò, de distint origen vingudes, ens permeten de corregir el concepte que les anteriors, per allò que tenen d'exclusiu, haurien potser induït la nostra ment a formar-se sobre la natura del sublim mester. Sabem per aquelles que, sense contradir el fet de l'inspiració misteriosa, bufada de qui sab aon, ans al contrari, suposant-la i seguint-la, un treball auster ha de produir-se en el poeta, treball que la recull, que la desenrotlla, que l'articula i la manté, que provoca la nova inspiració en potencia, que canvia, en suma, interjecció en verb, cadencia en estrofa, visió fugacíssima en imatge ben estructurada, resplendor en raig de llum. No direm poeta aquell que és pres de l'emoció de bellesa; sinó el que la pren ell mateix, i domina. I que se'n fa un obstinat exercici d'aquesta tasca ruda. I no solament un exercici, sinó una manera de vida, al centre mateix de l'activitat professional. Valoració no igual, àdhuc per la contemporania multitud, consciència inequívoca al fons de si propi, laure distint, han assolit sempre el pur poeta, el professional, l'artista de la poesia, i aquell altre que, marginalment, a estonetes d'oci, ha atrapat al vol alguna que altra inspiració, i no freqüentava la seva musa sinó morganàticament i en figura de dilettant.

Funció, — exercici, — professió. Sacres irrupcions funcionals, — canal regulat i fecunde — continuïtat salvadora i asseguradora... De la primera es parla més, en tractar-se del mester poètic; parlar d'exercici i de professió pareix menys joliu. Però hi ha altre ofici aon no ocorre la mateixa cosa. Ens referim a l'ofici de comediant. Aquí tot l'exercici és practicat a vista del públic. Tota la professió també, o poc se'n manca; que no solen ésser els actors gents a les quals desplaigui de mostrar-nos les intimitats de son viure... Mes, que direm dels moments funcionals de més energia, de les inspiracions millors, que no solament se produeixen de cara al públic, sinó necessitant d'una mena de col·laboració del públic, que excita l'actor i li fa d'inspiradora musa? Aquest presenta en equilibri i igualtat davant la coneixença els tres elements. Clara és la professió i ella es defineix per raó de l'exercici.

Clar és l'exercici i ell se defineix per raó de funció. Clara és la funció, i anàloga la veiem en l'actor que en el poeta. Que també en aquell és, en rigor, discontinua i graciosa; que també per irrupció es realisa, per moments de sobrixent plenitud. A aquest home l'inspiració li gonfla el pit i ell la vessa en un càntic; a aquest altre home l'inspiració li agita la cara i mans i ell la vessa en la ganyota i en el gest. L'un obeeix l'impetu de la potencia emotiva; l'altre, l'impetu de la potencia expressiva. L'un porta a poderosa intensitat lo sensible; l'altre porta a poderosa intensitat lo motiu. Si l'un és poeta ex abundantia cordis, l'altre ex abundantia oris és comediant.

Tornem ara el curs de la nostra investigació, al punt de partida; pensant de nou en el Mestre d'estudi, comparem la seva activitat amb aquestes dues; notarem que, des del punt de vista de lo coneguts que en ella sien els elements funció, exercici, professió, aquella activitat se troba a l'altre extrem d'una serie que començava amb el poeta i en què l'actor ocupa el terme mig. En el mestre, al contrari que en el poeta, la professió és notoria; l'inspiració, amagada i malconeguda. Un mestre és un home que practica una carrera, a voltes i tot una carrera oficial, sempre visible, reconeguda, reglamentada; un mestre és un home que sol definir-se per la professió. Menys visible és en ell l'element exercici; però encara, si no se'l veu massa, se'l pot suposar. Mes la funció, l'inspiració, la irrupció divina? Què sabem dels moments d'entusiasme, dels moments de forta plenitud en l'obra del magisteri? Qui ens conta si en tal dia, en tal hora, en tal ocasió, aquest mestre ha estat inspirat; i d'aquesta inspiració, d'aquesta opulencia funcional, quin rastre, quin fruit especial, separable, resta? Al contrari que en el poeta, en el mestre tot es sol atribuir a la continuïtat i a la quotidianitat, res a l'ubriaguesa i al buf. S'hi pren l'estrofa i se'n oblida la matriu, primera cadencia. S'hi pren el verb i se'n desconeix l'interjecció.

I no obstant, bé hi són, bé hi han de ser,—punts, rastres brillants en l'ample urdit de l'exercici,—els moments, les hores de gracia!

Prou és poeta també el mestre i també manera d'actor! Prou coneix l'abundancia i l'imperatiu de l'abundancia! Heus aquí al costat de l'home que l'emoció li vessa i de l'home que l'expressió li vessa, aquell altre que el saber li vessa i, en vessar-se, s'escampa per son entorn i germina com una bona llevor en les terres àvides que en rebien. Ex abundantia cordis parlava l'un; ex abundantia oris jugava l'altre; ex abundantia scientiae el tercer professarà. I serà justament en aquesta abundancia que l'exercici trobi legitimitat i raó; i indirectament, d'ella que la professió rebi valor d'utilitat i de moralitat. Mestre en el qual a la professió no correspon l'exercici, mal mestre. Però mestre en el qual, dins l'exercici no ve sovint a insertar ses virtuts la funció, mal mestre també. Pecat, el d'aquell que tenint responsabilitat d'una escola, no assisteix a l'escola; però pecat i no menor, el d'aquell altre que assistint a una escola no s'hi omple ell mateix de ciència, que li sobreïxi i, en les irrupcions benoroses, se li escampi al voltant.

Quant a nosaltres, si en el curs d'aquests QVADERNS volem donar ample lloc, al costat d'un text sobre edificis escolars o d'un altre sobre el mètode Montessori, a pàgines aon es parli de la filosofia de Poincaré o de la poesia de Rabindranath Tagore, és perquè som convençuts que sense l'abundantia scientiae,—sense aquesta previa garantia que el magisteri no serà solament una professió i un exercici, però una funció també;—el mètode més perfecte, l'instal·lació més refinada no poden acabar essent altra cosa que —pitjor encara que vanitat de vanitats— simulació de simulacions.

EL GUAITA

LA FILOSOFIA D'HENRI POINCARÉ

per L. BRUNSCHVIG

(Continuació)

D'altra banda el desenrotllament de la geometria moderna mostra que ja no és possible treure de l'intuïció espacial una certitud apodíptica que exclouï tota determinació diferent. A la geometria euclidiana, que, d'ençà de Descartes fins a August Comte, havia furnit als filòsops la llur base de referència, Lobatschewsky ha juxtaposat una geometria que, com ha fet veure Beltrami, es lliga amb la primera amb un llaç de correspondència tal, que la no contradicció de l'una significa la no contradicció de l'altra. Sophus Lie, en fi, per medi de l'estudi sistemàtic dels grups de transformació, ha permès de determinar els tipus de combinació entre elements espacials que són compatibles amb la lliure mobilitat d'un punt i que, per consegüent, permeten l'edificació d'un sistema geomètric. «La geometria no té pas per única raó d'ésser la descripció immediata dels cossos que cauen sota els nostres sentits; ella és, més que res, l'estudi analític d'un grup (1).»

En conseqüència, al punt de sortida de l'aritmètica i de la geometria, trobem definicions posades lliurement pels matemàtics. Els ha convingut de donar un límit a una sèrie de nombres racionals, àdhuc en el cas que no hi ha nombre racional vers al qual tendeix aquesta sèrie. Els ha convingut d'estudiar un tipus particular de nexa espacial que comporta la similitud de les figures. Sens dubte, aquell que s'informa de la veritat de la ciència voldria saber si les convencions que presideixen la selecció de les definicions inicials són, elles mateixes, veritables. Però la qüestió, té, ella mateixa, un sentit? Podrà dir-se sens dubte, que

(1) Poincaré, *Journal de l'Ecole Polytechnique*, 1895, p. 1.—Cf. S. H. p. 63.

certes definicions són intrínsecament falses, i el sentit que tanquen una contradicció, i que, per consegüent, l'objecte al qual se refereixen, és impossible. Però, si un cop que s'és agotat el recurs al *criterium* de la contradicció, es resta en presència de diferents formes de números, ja no hi haurà discerniment a fer del punt de vista estant de la veritat; hi haurà diferents tipus d'espai, igualment legítims, com hi ha diferents sistemes de coordenades geomètriques o de càlculs algebràics.

També aquí l'acord entre la raó i l'experiència semblava fer-se naturalment damunt la base de l'intuïció. L'espai és un objecte d'intuïció al qual nosaltres apliquem procediments intuïtius de mesura; aquests procediments els transportem espontàniament al temps, de manera que creiem mesurar el temps tan objectivament com l'espai. Ens fem una representació de la matèria ponderable que, directament o indirectament, considerem com accessible als sentits; i estenem les nostres habituds de representació per donar una realitat objectiva a l'imaginació de l'èter. Als moviments de què ens apoderem per mitjà dels nostres ulls, hi afegim, per interpretar-ne les modalitats, les nocions de força, de treball i d'energia, suggerides, almenys en la seva denominació, per vagues analogies amb les sensacions tactilo-musculars, i fem participar la realitat d'aquestes nocions a la realitat immediatament donada del moviment mateix.

Així s'ha constituït un edifici, el crèdit del qual ha estat llargament assegurat per la seva simplicitat i la seva amplitut. L'astronomia, en particular (i la grandesa de l'astronomia ha inspirat a Poincaré pàgines destinades a romandre en el primer rengle d'aquesta literatura científica que és una de les parts més originals del nostre patrimoni nacional) l'astronomia dóna a la nostra ànima capacitat de comprendre la natura (1). S'explica, doncs, que els savis del començ del segle XIX, des de Laplace fins a Cauchy, hagin tingut per ambició la de donar a la física

(1) V. S. p. 163.

entera, la mateixa precisió que a la mecànica celeste (1). La teoria de les forces centrals retia compte dels fenòmens de capil·laritat, de les lleis de l'òptica, dels moviments de les molècules gaseoses, mitjançant, a voltes, un canvi en la valor numèrica de l'exponent (2).

Pero s'és esdevingut que els progressos mateixos de les especulacions físiques han tornat a plantejar la qüestió de l'equilibri i de l'harmonia de l'edifici. Així, la mida de la velocitat de les corrents elèctriques condueix Maxwell a fer la síntesi de la Ciència de la llum i de la Ciència de l'electricitat; l'òptica que amb Fresnel semblava haver assolit la seva forma definitiva, satisfent a la vegada a les exigències del càlcul i al desig de representació purament mecànica, esdevé una província d'una teoria més general en què l'explicació del tipus mecànic esdevindria molt més difícil de copsar i de fixar. Mentre que el sistema de les equacions diferencials romàn homogeni, el mecanicisme no pot fer-hi correspondre altra cosa que temptatives parcials, múltiples, divergents, si no contradictòries. Des d'aquest punt una separació es manifesta entre dos ordres de nocions que els teòrics de la física matemàtica havien tendit fins llavors a considerar com solidaris l'un de l'altre: d'una part les fórmules analítiques, d'altra part les explicacions mecanistes.

Hauria pogut sens dubte esdevenir-se que a l'esperit de tots els físics s'imposés una representació uniforme, sia d'elements materials, sia dels fluids imponderables que ha semblat necessari d'adjuntar-hi, amb una concepció uniforme de les llurs propietats fonamentals i dels llurs moviments inicials: llavors l'explicació mecanicista, restant única, fóra la veritat mateixa (3). Però ens trobem amb què la complicació dels fenòmens, creixent amb l'exactitud de les observacions i la potencia dels instruments, ha

(1) *S. H.* p. 248.

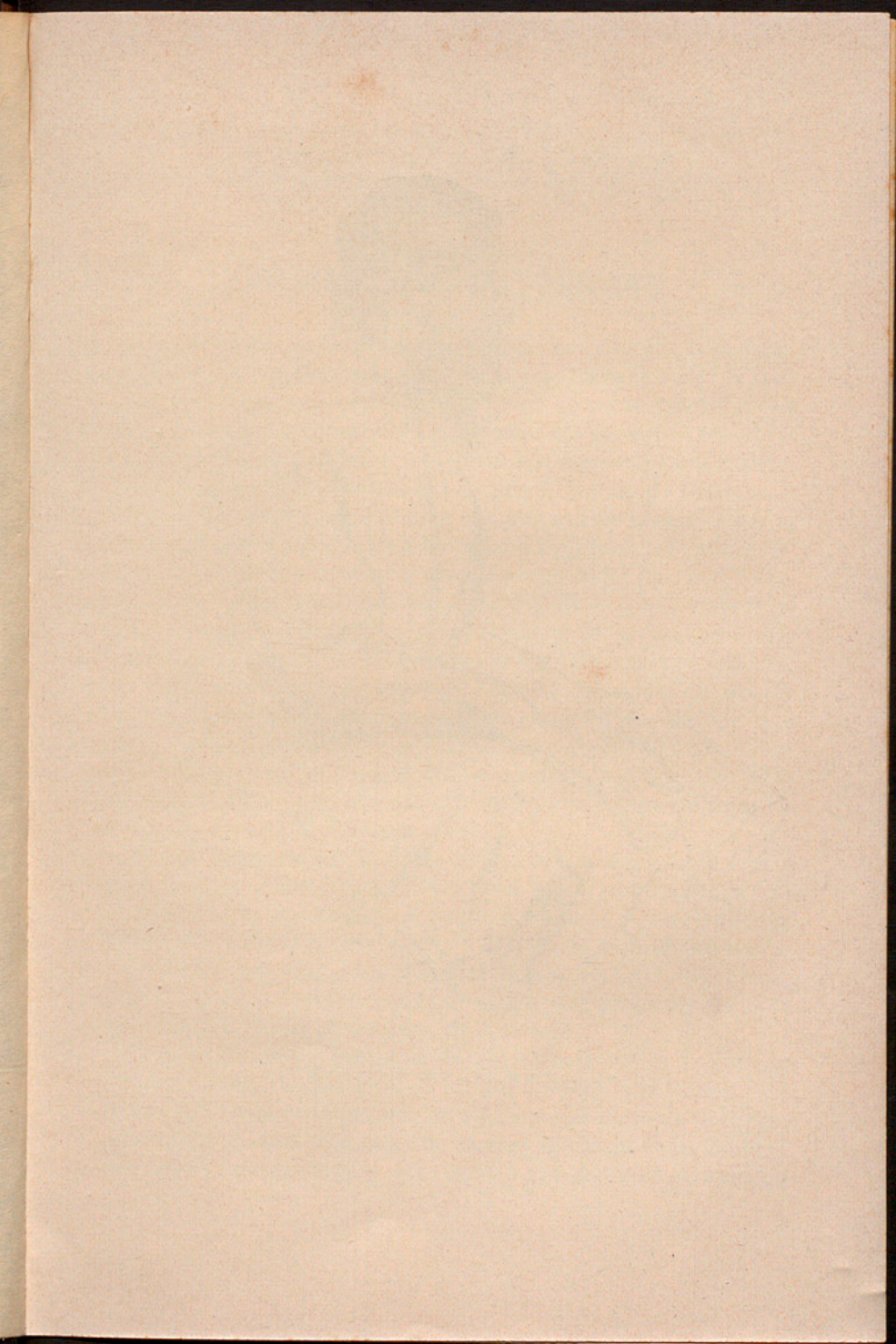
(2) *V. S.* p. 173.

(3) Cfr. en particular: *La Théorie de Maxwell et les oscillations hertziennes*. Coll. Scientia, p. 5.

suggerit una tal multiplicitat d'explicacions, entre les quals el triar és impossible, que a voltes és precis conservar-les totes, a despit de la diversitat llur. Cal doncs saber aprofitar aquesta advertencia. L'explicació mecanicista únicament consisteix en imatges; aquestes imatges no poden substituir la realitat material, la percepció de la qual ens és donada pels sentits; perquè elles, en últim resultat, són emmanllevades a la percepció sensible. Allà aon voldríem copsar un model no altra cosa copsem, de fet, que una copia; les imatges que sostenen la teoria propiament mecanicista interessent menys l'estructura propia de la Ciència que la psicologia de l'home de ciència. Elles tradueixen d'una manera concreta els resultats als quals ell és arribat; elles il·lustren els punts d'apoi damunt els quals aquell pot pendre peu per a una recerca ulterior. Elles posen així, en la monotonía de les fórmules abstractes, una manera de color que facilita el moviment del pensament i ret més clara la consciencia dels avenços complerts. Són, en una paraula, esquemes còmodes, d'una comoditat proporcionada a l'individu que les maneja. Entre els físics, n'hi ha que tenen necessitat d'agotar fins a cert punt l'idea de la materia sobre la qual treballen i n'hi ha que només hi arriben descomposant-la en elements, si no indivisibles, nètament separats almenys dels elements veïns; altres, per als quals l'idea d'una realitat discontinua romp l'unitat de la pura intuició espacial, que tenen necessitat, perquè el llur pensament se mogui fàcilment i natural, d'omplir els hiatus i de restablir la continuïtat per tot arreu.

Trad. de M. M.

(Seguirà)





RABINDRANATH TAGORE

RABINDRANATH TAGORE

Aquest poeta, un dels més grans poetes lírics d'avui, se'ns mostra com un dels més purs exemples. La seva vida i la seva obra es corresponen com el sò i el ressò, com dos reflexes d'una mateixa llum. Als dinou anys el seu nom era conegut a les terres de parla bengalí per les seves novel·les. Als cinquanta quatre, guanyà l'universal anomenada. El premi Nobel, de Literatura, li era donat l'any 1913, i el nom que uns quants coneixien per la traducció que el poeta mateix havia fet a l'anglès del seu llibre *Gitanjali*, esdevenia familiar a tots els amics de les lletres. La versió francesa del seu llibre per André Gide — *L'offrande lyrique* — el féu conèixer a les terres llatines. Se féu una gran curiositat per conèixer la vida del poeta indi. És nascut a Calcuta. La poesia i la música foren en ell l'eclosió doblada d'un mateix instint d'harmonia. Les seves cançons tenen un aire melòdic que canvia amb el sentiment que volen expressar. Rabindranath Tagore té una escola a Bengala. Pel seu amor als infants l'ha establert en un bell i ample domini familiar, i ha estat en ella que ha escrit els poemes de *La lluna nova*.

El pur exemple que el poeta indi ens dona escau en la senzillesa de la seva obra lírica. Es tan breu que al publicar-se la traducció anglesa del *Gitanjali* hagué d'afegir-hi poemes d'altres llibres. En la mateixa terra on s'han desclòs els monuments literaris de major magnitud, com el *Mahābhārata*, amb 215.000 versos, Tagore recorda l'altre exemple de simplicitat magnífica del *Méghadūta* (El Núvol Missatger), de Kalidasa.

Com en els antics poetes, és la Divinitat el centre de llum de l'inspiració de Tagore. Però ja no són els déus que lluiten com herois en guerres monstruoses, ni els déus que mouen a temença; en els seus poemes una mena de corrent és nascut entre Deu i el seu esperit, sentint-lo com una vibració que encén en ell totes les

sensacions i tots els pensaments. Un corrent amorós és el que Tagore vol expressar. I ell, com a home, se fa tot humil davant l'infinita grandesa que no l'aclapara ni l'encega, sinó que l'il·lumina amb l'esperança i la joia. Podria dir-se de Tagore que és el poeta de la joia. Ella omple tot l'espai dels seus poemes, àdhuc quan una melancolia íntima li fa recordar els moments dolorosos. És una joia espiritual que es difon i penetra com un raig de llum. En la poesia de Tagore, la filosofia dels brahmans se fa viva; deixa d'ésser una Teologia per esdevenir pura religió. Perquè el poeta se sent com una espurna del foc amb què Déu manté vius tots els éssers del món, com un moment de la vida universal. «Jo sento—canta Tagore—glorificats els meus membres del contacte de la vida universal. I sento l'orgull, que el batec de la vida de tots els temps és en la meua sang que ara vibra...» L'amor és en ell tan viu que mateix que una flama ha de fondre'l més que consumir-lo. «Només espero l'amor per renunciar a mi mateix en les seves mans».

El lirisme i la metafísica no fan en la poesia de Tagore una barreja estranya, sinó que es fonen del tot en una mateixa sensació d'harmonia profunda. El seu sentit religiós se'n fa compenedor; arriba més enllà de les diferenciacions teològiques. Si hagués nascut a l'Occident el seu cant fóra el mateix. Cap dels elements accidentals, cap tradició limitada, cap anècdota es troba en els seus poemes, i si a vegades una vaga al·lusió s'és feta sembla talment que no la reparem, perquè la sensació total és prou forta per esvanir-la.

Tagore es lliura de l'influència de la seva genealogia literaria. Pertany a una raça que junta la més penetrant conceptuositat metafísica a una sensibilitat desperta a les impressions més càlides. Ell deslliura del corrent sensual de les imatges la diafanitat del seu pensament i la puresa de la seva intenció. Entre l'emoció sentida i les paraules que l'expressen no trobaríeu mai en la poesia de Tagore el núvol dels prejudicis retòrics. I amb tot, l'obra lírica de Tagore és d'una forma transparent i perfecta.

Lluny de tot artífici, neix amb les línies precises d'una obra llargament treballada.

Els poemes de Rabindranath Tagore són coneguts per les traduccions en prosa anglesa que ell mateix ha escrit: *Song Offerings (Gitanjali)*; *The Crescent Moon* i *The Gardener*.

ALEXANDRE PLANA

DEL GITANJALI DE RABINDRANATH TAGORE

M'has fet inacabable, aixís te plaia. Aquest vas frèvol tu el buides i el buides, i l'omples sempre amb vida fresca.

Aquesta petita flauta de canya tu l'has duta per comes i valls, hale-nant-hi a través melodíes eternament noves.

Al toc immortal de tes mans, el meu petit cor perd, O joia! sos límits i dóna naixença a una expressió inefable.

Els teus dons infinits vénen a mi només sobre aquestes minúscules mans mies. Passen edats, i sempre tu aboques i sempre hi ha espai per omplir.

De bon dematí un murmuri ha dit que navegaríem en un vaixell, només tu i jo, i mai ànima del món no sabria res d'aquest pelegrinatge nostre devés no cap contrada i devés no cap fi.

En aquest oceà sense ribes, al teu somriure callat i atent, els meus cants s'inflarien en melodíes, lliures com les ones, lliures de tot lligam de paraules.

No és el temps encara? Hi ha encara obres a fer? Mira, el vespre ha

davallat damunt la riba i en la llum llanguent l'ocell mariner ve volant a son niu.

Qui sab quan les cadenes seràn llevades, i el vaixell, com l'última lluror de la posta, s'esvairà endins de la nit?

M'has fet conèixer a amics que jo no coneixia. M'has donat seients en cases no mies. M'has dut el llunyà a prop i has fet un germà de l'estranger.

Tinc neguit al cor quan haig de jaquir el meu alberc acostumat; oblidat que allí el vell habita en el nou i que tu també hi habites.

Per la naixença i la mort, en aquest món o en altres, onsevulla que em menes, ets tu, el mateix, l'únic company de ma inacabable vida qui sempre anúes mon cor amb lligams de joia a l'infamiliar.

Quan un te coneix, aleshores d'estrany no n'hi ha cap, aleshores cap porta és tancada. O, exora el meu prec, que mai jo no perdi la benedicció del toc de l'únic dintre el jòc dels diversos.

Jo no m'adoní del moment que de primer passava el lllindar d'aquesta vida.

Quin fou el poder que va fer-me espellir a aquest vast misteri com un brotó dins la selva a mitja nit?

Quan en el matí vaig mirar la llum, vaig sentir en un moment que no era cap estrany en aquest món, que l'inescrutable sense nom ni forma m'havia pres en els seus braços en la forma de la mare mia.

També en la mort el mateix inconegut apareixerà com sempre conegut a mi. I perquè jo am aquesta vida, jo sé que amaré també la mort.

L'infant plora quan de la sina dreta la mare el lleva, per al cap d'un instant trobar en l'esquerra sa consolació.

Trad. de CARLES RIBA

POSITIVISME I IDEALISME EN LA CIENCIA DEL LENGUAJE

per KARL VOSSLER

II

LA DIVISIÓ POSITIVISTA DE LA CIENCIA DEL LENGUAJE

En la lingüística moderna, sia al servei d'una finalitat pràctica, sia d'una finalitat teòrica, domina gaire bé il·limitadament el Mètode positivista.

Per posar un exemple del que dic escullo l'obra més vasta i més important de la meua especialitat: la *Gramàtica de les llengües romàniques* de Guillem Meyer-Lübke (1). Els punts de vista des dels quals l'autor ha compost el seu llibre monumental se troben explicats per ell en l'Introducció de manera ben clara i concisa:

«L'estudi científic de la llengua és doble: primerament ha de considerar la pura forma, i en acabat el contingut de cada paraula, això és, sa situació no com resultat fisiològic del soroll que produeix l'aire al passar per la boca, sinó com transmissor de fenòmens psicològics a altres homes. Una separació completa entre aquests dos aspectes, però, no és possible. No obstant, en certes branques de la ciència lingüística predomina més el primer d'aquests punts de vista, mentre en unes altres branques el segon. Els elements constitutius de la paraula són en primer lloc els sons: per això la Fonètica ha d'anar naturalment en el primer lloc de l'investigació gramatical. En l'evolució i en la transformació

(1) Leipzig, 1890-1902. 4 vols. No menys rigorós és el positivisme metodològic en la gran enciclopedia de G. Gröber: *Grundriss der romanischen Philologie*, Strassburg, 1888 i anys següents.

dels sons d'una llengua és gaire bé completament indiferent la significació de la paraula : més aviat en la majoria dels casos se tracta solament de processos fisiològics. Amb tot fóra equivocat de deixar de banda en absolut el seu contingut en l'investigació de la forma : el contingut, la significació, pot ben sovint destorbar la regular evolució externa...»

«A la Fonètica es junta l'estudi de la flexió...»; aquesta s'ocupa «en el fons de les perturbacions que experimenta l'evolució fonètica en les desinències flexives en virtut de la significació funcional d'aquestes».

Segueix la Formació de les paraules. En aquest domini «constitueix el punt central de l'investigació, la funció, la significació dels sufixes».

«Així la Formació de les paraules porta immediatament a la Sintaxi, això és, a la doctrina de les relacions de les paraules entre si».

Com darrera part de la Gramàtica posa Meyer-Lübker una pura «Doctrina de la significació». — L'Estilística, que ell defineix com la «ciència del llenguatge com a art», voldria assignar-la, si jo l'he entesa bé, a l'Historia de la Literatura més aviat que a la Gramàtica (1).

L'idea que serveix de fonament a aquest sistema, és facil de capir. L'estudi, partint del fenomen purament acústic, ha d'aixecar-se graó per graó fins a l'element psíquic, fins a l'estudi de les significacions. Amb tot i això es fa constar explícitament que ambdues maneres d'estudi concorren juntament en tots els estadis de la escala, en un mot, que la separació entre el fenomen psíquic i l'acústic del llenguatge no te raó d'existir. Per consegüent tota a la divisió en Fonètica, estudi de la Flexió, etc., queda reduït un recurs pràctic, i està molt lluny de tenir un fonament real en la natura del propi llenguatge. En Meyer-Lübke no pert mai la consciència d'aquest fet, des del moment que ell sense

(1) Comp. el Prefaci al vol. III.

adonar-se'n i sense dissimular-ho va amunt i avall dels graons del seu sistema tants cops com li sembla necessari o convenient per veure millor dins la connexió causal de l'evolució de la llengua. Ell romàn sempre senyor de la matèria i senyor de les idees per ell mateix concebudes. Ningú no rebutjarà com dolenta la seva divisió, perquè l'autor la sab manipular. No tots saben moure's amb desinvoltura tan notable dintre la llur armadura.

No resulta cap secret el procediment amb el qual s'és arribat a establir aquesta divisió de Fonètica, Morfologia i Sintaxi. És pel procediment de l'anàlisi, de la partició mecànica. S'és volgut conèixer la llengua no en son esdevenir, sinó en son estat. Se la va considerar com quelcom donat i conclús; així doncs, positivament. Se'n va fer l'anatomia. El llenguatge viu fou descompost en frases, membres de frase, paraules, síl·labes i sons.

Aquest procediment està en absolut justificat i pot portar a estudis profitosos, però al mateix temps pot esdevenir una font d'error. L'error comença, tan bon punt un s'arriba a imaginar que l'esmentada classificació té son fonament en l'organisme mateix del llenguatge humà, que és alguna cosa més que una partició arbitrària, mecànica i violenta. És un prejudici molt estès i gaire bé indesarrelable que l'oració representa una unitat natural del llenguatge, la paraula i la síl·laba, altres unitats subordinades.

Veritablement passa en aquest domini com en el de l'anatomia. Si separem una cama d'un còs humà i fem curiosament el tall en l'articulació corresponent, o bé si serem de través la cama, sempre resulta una destrucció mecànica de l'organisme, però no cap desmembrament natural. Perquè l'unitat de l'organisme no està en els membres o articulacions, sinó en son ànima, en sa finalitat, en sa entelequia, o com vulgui nomenar-se. Un organisme pot ésser destruït, però no es pot dividir en ses parts naturals (1).

L'anatòmic en veritat no farà els seus talls a discreció; al con-

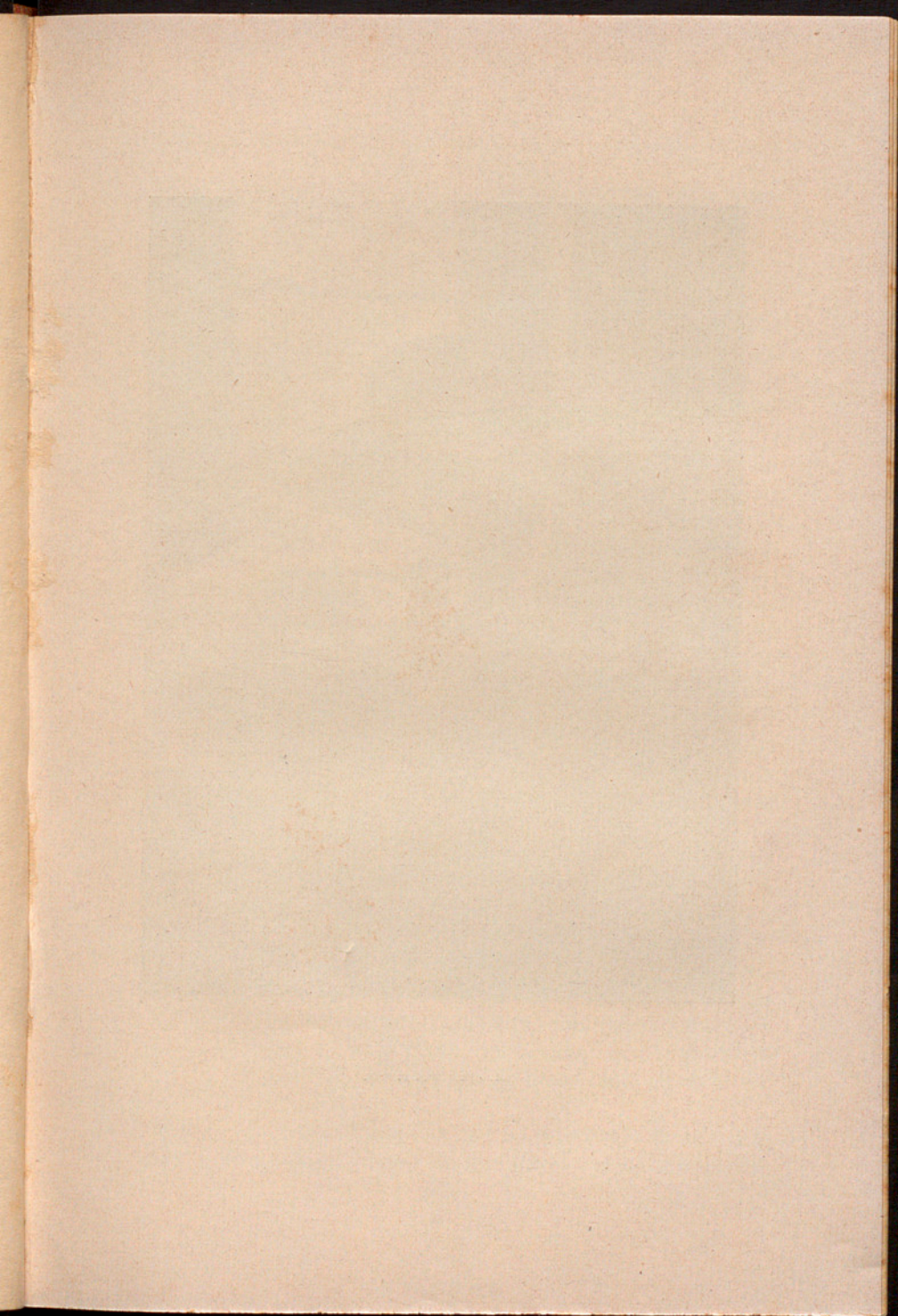
(1) La comparació de la llengua amb un organisme ha estat impugnada moltes vegades amb sòlides raons. Però mentre seguim tenint consciència del valor purament metafòric del nostre exemple, se'ns pot permetre usar de dita comparació.

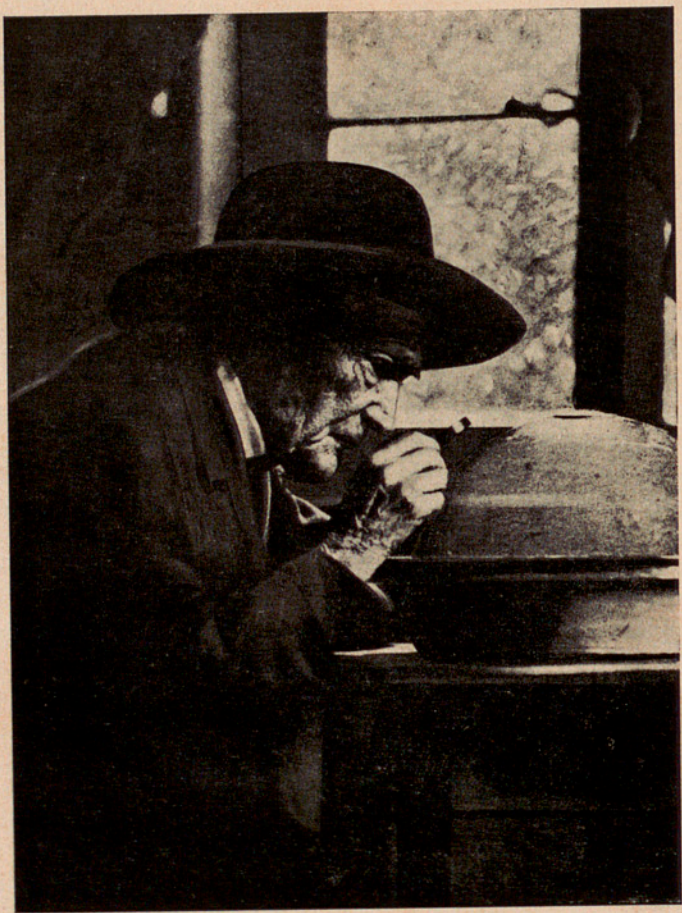
trari, optarà per fer aquells que li semblin particularment instructius i de resultats. D'igual manera podrem reconèixer les divisions dels gramàtics en sons, paraules, radicals, sufixes, etc., no com les més naturals, sinó com les més instructives i de més resultats. Síl·labes, radicals, sufixes, parts de paraula i membres de frase són, per dir-ho així, les articulacions, en les quals se blinca i es mou el llenguatge vivent.

Però quan se sosté que els sons constitueixen les síl·labes, aquestes les paraules, i les paraules l'oració, i les oracions el llenguatge, s'ha fet sense pensar-ho el salt equivocat del positivisme metodològic al metafísic i s'ha dit senzillament una cosa sense sentit que potser està a la mateixa altura que la frase: els membres del còs constitueixen l'home. Això és, s'ha establert una falsa connexió causal perquè el principi de causalitat s'ha posat en els fenòmens parcials en comptes de referir-lo a una unitat ideal superior. De fet el nexse causal segueix un curs totalment invers: l'esperit, que viu en el llenguatge humà, constitueix l'oració, la frase, la paraula i el sò — tot a la vegada. I no solament els constitueix, els produeix, els crea. Sovint paraules ambigües com «constitució», «formar», «determinar» i altres per l'istil, han donat peu a errors de greus conseqüències.

Respectem per un moment encara les divisions metodològiques que el positivisme proposa en la lingüística, però considerant en-sems l'evolució de la llengua, des del punt de vista del principi idealista de causalitat, com evolució de l'esperit; i llavors tindrem d'ordenar les branques científiques parcials en una serie justament invertida. En comptes de pujar de les més petites a les més grosses unitats parcials, avençarem a l'inversa, partint de l'Estilística i passant a la Sintaxi, i d'aquí a la teoria de la Flexió i a la Fonètica.

Trad. de M. DE MONTOLIU





J.-H. FABRE

J. - H. FABRE

Mai s'ha vist en mig dels camps una expressió riolera com la d'aquest nonagenari que acaba de finir. El camp és una ciutat. El camp és una ciutat poblada, populosa, caldria dir, amb el seu va-i-ve dels transeunts, i els seus secrets i misteris en els pisos minúscols i innumbrables. No és cert lo que se'ns ha dit de la soletat, de la quietut, del repòs del camp. El camp és ple, és vibrant, és distret com la ciutat. Mireu com ho ha trobat aquest brau nonagenari enamorat de la naturalesa. Tota la seva obra ho diu. Tot ell ho diu així, tan joiós, tan ben aficionat, tan distret ell mateix en el seu escorcollar misteris d'aquesta gran ciutat dels camps. Talment una veïna tafanera que es complau en saber histories i en esbombar-les per la plaça. Cal resseguir els seus llibres d'entomologia. Entomologia vol dir, en el cas concret de Fabre, la vida i els tràfecs dels habitants de la *campal* ciutat. Amb quina fruició s'hi posa el nostre home! I quan troba algún *secret nou* d'aquests amagadíssims ciutadans, s'hi entreté en els preparatius com si es tractés d'una novel·la policíaca, i ens fa glatir una estona fins que ens el descobreix tot content. Però tot és per més joia, com passa sempre en lo bo.

Està clar que no s'explica el cas d'aquest home sense una certa afinitat natural. Es cosa de veïns. Ell és com un veí més en la campal ciutat. Però aquí nia lo admirable: en aquesta *gracia*, en aquest dò del cel, en aquest toc del Senyor, de saber ser tan bo i de saber estimar tant, que es nivella l'ànima a la mesura de lo amat.

En parlem talment, perquè es diu pels diaris que Fabre era un savi, un *savant*, un investigador, i cal estar convençut que era un home així com hem dit en el camp i en la vida, i que lo de savi li ha vingut per afegidura, com als que en diem sants els ve el ser sants.

Mes no hi ha arribat de franc a una tal solemnitat de vida. Els seus pares eren pagesos pobres de muntanya i el noi Fabre feia

d'escolà per pagar-se ell mateix el col·legi. La pobresa de la família augmentà, i ell tingué de sotmetre's a tota mena d'oficis per guanyar el pa de casa i les despeses dels seus estudis de mestre : fou venedor de llimones i treballador a la via del tren. I en mig de tot no abandonà els seus amors d'infant, els animalons del camp, les bones lletres i els nobles estudis. La carrera seva fou espinosa sempre. Els afanys per mantenir una família nombrosa amb sòus míseres, essent professor, ara a un lloc ara a l'altre, i escrivint llibres meravellosos per escoles, no l'abandonaren mai. Mes per sort nostra tampoc l'abandonaren la seva fe i el seu amor a les bellors del camp i de la ciència, i per això en arribant als seus cinquanta anys, quan ja era famós entre els savis per les seves memories sobre diversos insectes, deixà la càtedra de l'Universitat que tant havia somniada i es retirà amb la seva família a una caseta de Serignan «afamat de calma i de pau». Allí realitzà lo més ferm del seu treball meravellós. Com un insecte més del bon Déu, anà elaborant en la solemnitat dels camps la construcció inimitable dels seus «Souvenirs Entomologiques», rusc proveït d'on raja rica mel. La llei del seu viure li fou fidel des d'allavors fins a la mort, i ell també s'hi donà fidelíssim, i en l'alta meravella d'un viure així, tan durament obtinguda, es produïren els nobles fruits que els homes avui gaudeixen.

Les lliçons de Fabre en sa existencia són nombroses, mes ara nosaltres podem recollir la d'aquest entregar-se nobilíssim al veïnatge amical de la natura, la *mare natura* que els més fins, els de més *esprit* entre nosaltres, solem veure només com una esfínx devoradora que interroga o que respòn amb veu de ferre contra ferre.

La natura de Fabre és a casa nostra. I darrera el viure serè al camp, Fabre ens porta la curiositat mai satisfeta, l'amor — no diem francèsca ni tampoc andersenià — al món que ens rodeja, però bona amor a la fi, i més que tot la sabor del viure tan bo, mirant les coses i volent-les saber tan acabadament com se pugui en la llur complexa bellor.

RESULTATS DEL MÈTODE MONTESSORI

Sobre tot això, pels mestres, per tots els mestres, i més potser pels que viuen a fóra, i després l'aplicació pedagògica a l'escola d'aquesta activitat vital, ja ve tota sola, ja brolla espontàniament quan se topa amb el deixeble viu al costat.

Ell, Fabre, ens ha obert el camí. La seva obra ja és posada enterament a les mans nostres. Cal seguir ara amorosament.

ALEXANDRE GALÍ

RESULTATS EN L'APLICACIÓ DEL MÈTODE MONTESSORI A L'ENSENYAMENT ELEMENTAL ⁽¹⁾

La classe elemental, que representa el primer experiment del Mètode Montessori en tota Espanya, és feta en condicions especials que convé d'exposar. Manquen nens preparats, això és, nens que hagin freqüentades en l'edat convenient les «Cases dels Nens», i perxò n'hem acceptat de cinc a set anys, alguns provinents d'altres escoles, d'altres analfabets. Els infants que entren a la classe elemental amb el Mètode Montessori haurien

(1) Per recomanació del Consell d'Investigació Pedagògica, que és el seu organisme tècnic pedagògic, la Diputació de Barcelona convidà la professora italiana signorina Anna Maccheroni a venir a Barcelona a donar a conèixer pràcticament les solucions del Mètode Montessori aplicat a l'Ensenyament elemental, obtingudes a l'Escola Experimental que té a Roma la Doctora. En una escola per a nens de la classe mitja que se li muntà expressament, la col·laboradora de Maria Montessori ha vingut treballant amb èxit extraordinari del mars al juny d'enguany, havent fet de la seva tasca (compartida intel·ligentment per les professores titulars Montessori, senyora Josefa Roig, senyoreta Maria Villuendas i alguns especialistes), el report que es comença a publicar en aquest número. L'Escola de la signorina Maccheroni ha estat considerablement ampliada en el present curs i, amb major abundància de medis, s'hi continua seriosament una obra tan brillantment començada.

de tenir aquella cultura que constitueix el programa de la Casa dels Nens — això és, saber de llegir i escriure, fer operacions i càlculs d'aritmètica — i ultra això tenir ja resoltes les qüestions concernents a la disciplina, tenir-les-hi com precisament les hi tenen els infants que, entrats a la Casa dels Nens a tres anys, tenen a cinc o sis anys un comport correcte, un sentit d'ordre. El mitjà que porta a la resolució de tals qüestions és, com se sab, tot el conjunt d'exercicis que es compleixen a la Casa dels Nens. Aquests exercicis són de llenguatge, de deambulació, de vida pràctica i de gràcia: perxò l'infant adquireix la facilitat de parlar clar, de caminar aixerrat, de moure's gentilment, de proveir tot sol a la propia persona rentant-se, vestint-se, servint-se sense caler-li l'ajut que suggereix de fer tals coses o que fins les dóna fetes a l'infant; i els exercicis sensorials. Aquests, ultra un continu exercici de coordinació dels moviments, són un exercici constant de l'intel·ligència, un exercici que té valor grandíssima per aquella formació de la personalitat del nen que és característica del Mètode — ja que l'infant, a través de continúes descobertes i de continúes victòries, és dut a formar-se aquella *cultura* que el fa capaç de *veure*, per exemple, les colors, les formes, de constatar-ne les igualtats, les diferències, les gradacions, de reconèixer-les en l'ambient, de recordar-les amb exactitut.

Mancant tota aquesta preparació, els nostres infants ens representaven alguna cosa de misteriós, per la recixida que podien fer. Per qui té l'ull exercitat en els nens de cinc o sis anys que han fet d'ençà dels tres anys la llur educació en una Casa dels Nens, ha estat interessant de veure els senyals de la llacuna que existia en l'educació d'aquests infants, els quals en substància han constituïda una Casa dels Nens i no una classe elemental. Però la veritable Casa dels Nens és feta pels infants petits, i l'autora del Mètode, la Dra. Montessori, ha demostrat experimentalment l'edat en què és convenient cada exercici, i afirma que passada aquella edat manca l'interès en la seva intensitat major. Per exemple: S'ha experimentat que un nen de quatre o cinc anys s'interessa vivament en tocar les lletres, mentre que l'interès per aquest exercici és menys fort en un nen més gran. Així els menudets tenen una extraordinària cura de cada mínim detall quan fan exercicis de vida pràctica: un nen de tres anys posa el sabó a la sabonera amb una atenció que és quasi impossible per un adult. Una de les raons per les quals l'espectacle d'una Casa dels Nens commou, és tot just aquesta atenció escrupulosa i constant. I és aquesta

RESULTATS DEL MÈTODE MONTESSORI

atenció que ensenya als muscles la gràcia de moviments delicats, els quals resten en la persona després com un fet adquirit, *alliberant* la persona d'una preocupació continua de si mateixa, i la fan *desinvolta* i per tant gràciosa.

Aquesta classe començà de funcionar com a Casa de Nens, i calgué esperar un interès pòstum, un interès que no podia tenir l'ardència, la constància i l'espontaneïtat que té en els infants petits.

El material per l'educació sensorial interessà vivament, però mancava aquella constant *repetició de l'exercici* que és necessària perquè l'exercici sia un mitjà de desenrotllament. A les classes dels petits se noten infants que s'estàn *una hora* cordant i descordant un teler, o apariant colors, etc. En aquesta classe la persistència és *menor* perquè l'edat ja és passada. Aquests nens treballaven amb interès, amb joia, mes per poca estona.

Perxò es seguí amb ansia el treball d'aquests nens, espiant els fenòmens de desenrotlle, vigilant... I s'és vist amb commoció cap a mitant mes primer, un interès general per l'exercici de tocar les lletres. Aquest interès durà quasi un mes. Un nen d'uns sis anys i mig, al cap de vuit dies d'escola escrivia força bé. Tots se'n emporten a casa llur un interès per l'alfabet tan viu i alegre, que les famílies ne són colpides. Es repeteixen els fets acostumats en cadascun dels diversos països on el Mètode ha estat aplicat: el nen parla sovint a casa de les lletres de l'alfabet i en parla amb alegria, retent a la fi honor a aquest mitjà de progrés que per tants d'anys ha estat tortament considerat com una tortura dels nens. En Francesc diu amb vehemència: papà, la F (i nomena la lletra amb sò fònic ans que amb el nom, com se li ha ensenyat) es fa així; i escriu enlaire amb el braç una F enorme. El papà, que estava distret, sent el buf que el nen fa, veu els grans signes enlaire i ans encara de capir ja goja de l'alegria del seu fillet.

Una nena de deu anys que escrivia força malament, i que els primers dies havia demostrat com unes pretensions de saber escriure, no escrivia pas. Se li demana: per què? — Perquè és lleig. I en comptes d'escriure totes les lletres, les toca tant i tant fins a adolorir-se els dits.

No obstant, un fet d'interès viu, poderós, absorbidor de tota la personalitat del nen, un interès que equivalgui al del menudet que aprèn de rentar-se les mans o que treballa amb els encastos sòlids, un interès que sia digne de l'edat d'aquests nens, se verifica tan sols respecte als fets d'aprenement que són els proposats per la classe elemental — això és la

Gramàtica, les comandes, l'anàlisi gramatical, la lectura interpretada, els llargs càlculs aritmètics, la taula pitagòrica, la recerca de múltiples, el quadrat i el cube dels nombres, i les nocions de geometria, igualtat, equivalència, semblança de figures, construcció de dibuixos geomètrics, els dibuixos del natural i les pintures a l'aquarel·la, les observacions i experiments de física, les narracions d'història patria, les narracions i les explicacions d'història sagrada i de religió, etc. Tots aquests estudis d'ordre superior han estat causa «d'interès» per aqueixos infants, d'un interès parell del que es nota en els més petits, quan jolius i oblidosos de tota altra cosa penetren endins del goig d'aprendre els colors, les formes geomètriques, els números o les lletres de l'alfabet.

Un nen d'aquesta classe elemental molt sensible a les coses gentils, fou impressionat pel caràcter distintiu del triangle equilàter. Quan va fer-se-li notar, simplement, sense paraules, que es podia col·locar aquest triangle dintre el seu encaix, posant qualsevulla costat seu a la base, romangué esguardant fit les mutacions que el triangle experimentava coincidint sempre exactament dins l'encaix—esguardant després els altres triangles no equilàters que entraven dins l'encaix en una sola posició, i deia baixet, com a si mateix: què es estrany!—i cridava els companys: Joan, mira! i en acabat repetia: oi que és estrany? Vingué una germana seva gran a cercar-lo, i ell va voler fer-li veure el «Col·legi» i la conduí amb entusiasme a la seva classe, tot dient-li a guisa d'anunci: «En aquesta sala hi ha un triangle equilàter.» Graciosa demostració de la capacitat que té un nen de sis anys d'apreciar la valúia d'una cultura superior.

I una altra prova de les admirables capacitats dels nens d'aquesta edat s'és tinguda amb els experiments que s'han pogut fer concernent a l'ensenyament de l'*adjectiu*. Permeable, impermeable, porós, més pesant, menys pesant, transparent, opac, soluble, etc... Aquests mots han estat esclariats als nens per mitjà de la demostració de la *qualitat* que ells expressen. La Dra. Montessori ensenya la gramàtica presentant al mateix temps que el mot el significat d'aquest, i aquest significat, és, quant a certs adjectius, una qualitat de l'objecte. Aquesta qualitat és feta evident per mitjà de donades condicions, de donades operacions, etc., i vetaquí que els nens s'interessen amb l'experiment que demostra la qualitat de l'objecte i manegen petits tubes de vidre, provetes, embudets de vidre, comptagotes, paper de filtre, alcohol colorat, oli, trocets de plom, de suro, de sucre, midó, etc. Aboquen aigua dins un tube, i afegeixen alcohol ver-

mell, oli, etc... Tot això semblà impossible el primer dia i prenguérem precaucions perquè els nens no rompessin, no espatllessin... Però al cap de pocs dies se feia simplement la distribució dels cartronets amb les comandes, i cada nen complia l'experiment indicat pel seu cartronet. Per exemple: «Agafa diversos objectes per veure si deixen passar l'aigua i aplica aquests adjectius: porós, permeable, impermeable». — «Fés comparacions de pes entre l'aigua i l'alcohol, l'aigua i el plom, l'aigua i el suro, l'aigua i l'oli, i escriu quins son més pesants que l'aigua». «Fés una gradació d'objectes segons el pes llur i aplica els adjectius: pesant, pesantíssim, lleuger, lleugeríssim, etc.»

Cada infant s'aixecava del seu lloc, i caminant aixericadament se'n anava a agafar els objectes necessaris, els portava damunt la seva taula i feia l'experiment que era divers per cada infant. Es prenía com punt de partença per aquest exercici el *silenci*, i els infants en moure's per pendre i usar els objectes conservaven el comport silenciós que sols tenen en la lliçó del silenci; això donava una impressió de dolça solemnitat a l'espectador, i un sentiment de commoció l'advertia que els moviments segurs, calms i ordenats d'aquells nens tenien que veure amb un fet intern d'ordre superior.

Fou a mitant Abril que es començà a donar als nens el material elemental: capsetes de perles per l'adició i substracció, telers per la numeració decimal, grups de cartellets pels exercicis sobre el gènere i el nombre dels noms i dels adjectius, les primeres capses de la gramàtica, les primeres construccions geomètriques, les lliçons d'història de Catalunya, els dibuixos del natural de fulles collides al jardí, etc., i pel Maig els petits alfabetaris de tres colors, i la taula pitagòrica.

Això fou el material que provocà l'interès viu i penetrant, i la repetició de l'exercici en aquell màxim grau que tan sols és assolit quan l'exercici correspon a l'edat del nen. Un nen de sis anys fa sense interrupció 120 multiplicacions amb el material de la taula pitagòrica. Una nena d'ençà no sis anys fa del 22 al 26 d'Abril cada matí sumes amb la capseta de les perles, escrivint-les damunt la pissarreta. Quan la pissarreta és ben plena, esborra i torna a escriure. El dia 26 cap a la fi del matí se li ensenya de fer substraccions — i ella fa substraccions. Va dient baix: «tots junts 19... en trec 8...» i després d'una pausa... «en queden 11». I aquest *en queden* el diu amb un to de veu dolça i suasiva, mentre fa un petit salt

que serveix per segellar aquella conclusió. La mateixa nena al cap de 20 dies fa la taula pitagòrica i cada matí fa 20 o 30 multiplicacions. En aquests 20 dies ha après de compondre paraules com: Xavier, Xacolata, Xiulet, etc.

Una nena de set anys compta una per una les perles dels nou quadrats del cube de 9, o sia 729 perles.

Un altre de sis anys, calculava amb el goniòmetre l'obertura de l'angle recte—descobrí que hi ha molts angles rectes a l'ambient: les tauletes, les portes, les pissarres... tenen angles rectes. Parla d'aquest fet notable per ell observat, amb to de sorpresa i de meditació.

Una nena de les més petites que encara no s'era interessada per la lectura i havia fet poc cas de les fulletes de lectura tal com s'usen a la Casa dels Nens, veu un nen que fa l'exercici de llegir *verbs* executant l'acció indicada per cadascuna. N'és sorpresa, el mira, s'espera que hagi acabat, se'n va i agafa els cartronets roigs del verb, i s'esforça per llegir-los... i així fa llargament l'exercici de lectura llegint cada matí, durant molts de dies, els 40 cartronets dels verbs.

Valgui com a demostració de la força de fretura d'un determinat treball, l'exemple següent — i valgui també per demostrar com aquesta «fretura» d'un donat treball és el signe i la manifestació d'una disposició particular per aquell donat treball, deguda a un grau de maduresa. Aquest grau de maduresa és conegut tan sols del nen, el qual sent com una veu interior: la *fretura* de fer aquell exercici. Així es veu que el mateix exercici que pocs dies abans era *sense interès* per aquell infant, tot duna l'interessa vivament, l'apassiona. Un nen de cinc anys el dia 25 de Maig aprèn d'escriure números amb els telers de les relacions decimals. Però el material està en fabricació i tenim un sol teler. El dia següent un altre infant treballa amb el teler quan ell el voldria. El dia 28 s'esdevé el mateix fet—el nostre petit infant no pot tenir el teler. Per fi el dia 29 ell pot arribar a copsar el teler abans que cap altre nen l'hi prengui. I ell treballa 2 hores amb el teler—escrivint números. El dia 31—dilluns, treballa 1 hora i 40 minuts—el 1.^{er} de Juny 1 hora i 20 minuts—el 2 de Juny 1 hora—el 3 de juny és festa—el 4 treballa 1 hora i 25—el 5, 1 hora i el 8 de juny 40 minuts. Alguna vegada és romàs sol a la classe, mentre tots els altres feien marxa al sò del piano—és romàs sol i treballava amb el teler, per bé que sempre havia demostrat un gran entusiasme per les marxes rítmiques.

Però evidentment quan la creixença interna no és ofegada per l'ambient, quan una disciplina aparent no encadena els desitjos del bon sentiment — aleshores el sacrifici, el treball, l'aplicació, l'estudi, l'escarraç són preferibles al deport!

Un cas semblant (i perxò no el repetirem) s'esdevingué amb un nen de sis anys.

ANNA MACCHERONI.

(Seguirà)

LA PEDAGOGÍA EN ELS CURSOS MONOGRÀFICS D'ALTS ESTUDIS I D'INTERCANVI⁽¹⁾

LA SISTEMATISACIÓ FILOSÒFICA DE LA PEDAGOGÍA

Aquesta va ésser la matèria tractada per D. Eugeni d'Ors en son curs desenrotllat durant els mesos d'abril i maig darrers.

Els dos primers dies el Sr. d'Ors va parlar de com es sol entendre la Pedagogia i del que cal fer per donar-li una base racional i científica. La Pedagogia de Pestalozzi i de Rousseau és empírica, té caràcter sentimental, la seva fi és acostament a l'obra de natura i es serveix de l'intuïció com instrument. Amb Herbart trobem que la Pedagogia adquireix base filosòfica, que li donen la Ètica i la Psicologia; consideren com a fi la moralitat individual i l'instrument psicològic és la percepció : és pedagogia

(1) Segons promesa feta en el número anterior, comencem a donar en aquest els extractes dels cursos concernents a Pedagogia que es van compendre en la primera sèrie dels *Cursos monogràfics d'alts estudis i d'intercanvi*. Els extractes són fets per alumnes assistents a cada un dels cursos.

intel·lectualista. Constitueix una tentativa de sistematització científica, però no arriba a la sistematització filosòfica. La nostra Pedagogia, diu el Sr. d'Ors, donarà un pas més i d'intel·lectualista es convertirà en idealista. Es servirà també de l'Ètica i de la Psicologia, però diferents. La Psicologia serà superada; s'acceptarà en la seva totalitat la teoria de Herbart, procurant completar-la.

Segons Herbart les nocions existents van a cercar les noves, i si pot establir-se relació entre elles són guardades, i sinó es perden. Però és millor considerar que no són les nocions les que tenen aquest poder de selecció, sinó que lo que obra és la capacitat d'assimilació. Quan rebem aliments no és una suma emmagatzemada que els va a rebre, sinó una vida capaç d'assimilar-se'ls. La veritable actitud científica no és veure objectes, sinó activitat transformadora. Les idees no tenen valor en si, sinó en les llurs relacions. No és que es menyspreï el conceptes; sempre es considerarà necessària una quantitat d'aliment, però el més important és la seva combustió i transformació. Posant un exemple vulgar podríem comparar l'esperit, en la teoria intel·lectualista a un sac que conté grans i l'esperit, en l'actitud idealista a un animal que paeix grans. En la segona posició veurem que és també necessari proporcionar gra, però que lo indispensable és l'aptitud per pair-lo. La Psicologia intel·lectualista es refereix a la estàtica de l'esperit i l'idealista a la dinàmica.

L'actitud del Mestre en aquest concepte de Psicologia idealista no serà solament d'ensenyança, sinó sobre tot de desvetllament d'activitat. No es concretarà a donar nocions, sinó que procurarà crear una actitud en virtut de la qual tot lo que es presenti pugui ser assimilat. Però per poder despertar l'activitat en els altres, és precis que el Mestre tingui esperit de creació; té de començar per conquistar la seva superioritat i sempre, en tractar de perfeccionar els altres, ha de perfeccionar-se ell també. El que ensenya als altres i no avença, no és bon Mestre. Tot lo que l'educador faci aprofitarà als deixebles; serà més obra pedagògica comprar un llibre que fer-lo adquirir als nois. El bon Mestre

serà l'home que ensenya, com el bon poeta és l'home que canta i es canta, el que es fa la poesia per ell mateix. Goethe és el millor Mestre que hi ha hagut, perquè va perfeccionar-se continuament.

El concepte de l'Ètica varia també en la Pedagogia idealista: una moral d'heroisme ve a substituir la moralitat de la salvació individual. La moral de Kant i de Herbart diu que lo essencial és que l'home ha de ser instrument per la realització d'una fi. Aquesta serà la moral heroica, la moral del sacrifici, la de la negació de l'individualitat en benefici d'una idea que es vol fer triomfar. El que es sacrifica per una obra a fer, ja sigui *la Gioconda*, ja sigui *posar faixes als diaris*, és un heroi. Podem dir que els resultats d'humanitat estan per sobre de l'humanitat. Lo més important en un museu no és el pintor, sinó la seva obra. El treball d'heroisme del Mestre serà superació d'ell mateix; fugint de l'abnegació primera a benefici dels altres, arribarà a una segona abnegació: la del resultat. El deixeble serà un instrument, però el mestre ho serà també i cercarà com a resultat la civilització.

En la tercera lliçó es va tractar del Mestre. Com ha de ser el Mestre? Lo que caracterisa lo viu és l'impossibilitat de definir-se. Un riu es defineix pels seus marges entenent que allò que passa, allò que corre, allò és el riu. Per tant, al tractar de fixar la idea del que ha de ser el Mestre, millor fóra dir el que no té de ser, establir un límit i apartar tot lo que no sigui bo. El Mestre no ha de ser un home diferent del altres; no té necessitat de fer de la seva professió una cosa apart. El Mestre és el que per abundància de ciència, ensenya.

Tot aquell que es sent amb algun sobrant experimenta l'impuls de fer-ne participar als altres i es converteix en Mestre. Tothom que sab pot ensenyar. Per tant, podem dir que la vocació d'educador pot preparar-se. Vocació, és el grau de maduresa de l'esperit i amb calma, amb *estrategia espiritual* se pot fer esclatar. Hi ha homes que des de l'adolescència es senten inclinats a do-

nar allò que els sobra : aquests són els veraders mestres. Altres senten l'impuls després de molts estudis, al setanta i fins als vuitanta anys.

Però socialment es necessiten homes que ensenyin i de la tasca de mestre se n'ha de fer una professió. Es precis, doncs, cercar quina preparació necessita. Un sol coneixement podria fer un mestre, però el mestre té d'ensenyar de tot, i en l'impossibilitat de profundisar totes les ciències cercarà els seus lligams. El millor Mestre d'astronomia fóra un astrònom, com el de ball fóra un ballarí i el de moral un Sant. Però si el Mestre necessita *saber de tot*, és precis que cerqui una disciplina que li doni coneixements generals o nexes d'assignatures, i no podrà trobar res millor que la Filosofia per donar-li una visió clara de conjunt.

El Mestre serà un filòsof especialista en idees generals; ell més que ningú necessita de la Filosofia per evitar la rutina de la continuïtat i fugir de l'exclusivisme a què podria conduir-lo una tasca massa metodisada. El Mestre que treballa sense filosofia viola les intimitats de l'esperit : «La Filosofia serà la sal de la seva cultura». Per lo demés, qualsevol preparació serà bona mentre sigui creada, aprofundida. La pràctica li donarà el complement necessari; però no s'ha d'entendre per pràctica la repetició constant d'una mateixa cosa : això fóra rutina; és precis que el Mestre investigui i que cerqui sempre. Posat davant la realitat dels nois, procurarà estudiar allò que més convingui a les seves aptituds i aquest serà el millor mode de trobar els procediments adequats.

La lliçó quarta tingué per tema l'Escola. Les parets de l'Escola tenen de caure. Per tenir escola no és lo més indispensable el local, sinó la vida dels que en ella treballen. Un monument contemplat quan hi ha col·laboració de mestre i deixeble, és escola; en canvi no hi ha escola quan manca l'esperit encara que s'estigui voltat de bancs, taules i material... L'escola ha de ser un lloc ple de vida a fi que els nois s'hi trobin bé i que el Mestre senti l'impuls necessari per la realització de la seva tasca. Perquè no

hi ha dubte que per treballar amb fruit, precisa un excitant intern o extern que ens impulsi. De la mateixa manera que solament s'és poeta en un moment d'inspiració, solament s'és mestre en moments donats; no sis hores diàries, sinó dues o tres vegades al dia «quan se té la sort de ser-ne».

Però fóra un inconvenient que el poeta només se cregués poeta en un moment d'inspiració i el Mestre només se cregués tal en determinades ocasions. És precis provocar circumstàncies que supleixin la falta d'esforços espontanis. L'escola és l'institució social d'aprofitament d'inspiració didàctica; la millor serà aquella que més se presti a la feina de l'educador, així com el millor teatre serà el que per alguna combinació artística o escènica inspire als actors. L'escola ha de ser essencialment creadora, però creadora d'alguna cosa real. Mestre i alumne són subjecte i objecte a la vegada que segons la moral heroica van en cerca d'un resultat. Serà lloc de treball i de jòc, i en això trobarà la seva orientació seguint principis de Filosofia idealista. Un taller on Mestre i deixeble treballassin junts en la construcció d'un objecte real, fóra una bona escola; mes han d'apartar-se d'ella tots els treballs manuals inútils, perquè constitueixen una immoralitat. L'escola ha de preparar per la vida; per tant és precis evitar tot lo que sigui fictici, lo que fugi de la realitat. A més de l'escola-taller, cal considerar l'escola com un laboratori psicològic. Dintre la Pedagogia intel·lectualista no és lícit fer ús del deixeble com a matèria d'experiment, però en l'idealista, que Mestre i alumne es consideren com instrument, poden unir-se per qualsevol investigació considerada com a resultat útil. L'escola té de ser també un reformatori espiritual, no solament dels nois, mes sobre tot del Mestre i dels que a ell s'ajuntin; ha de tenir caràcter d'institució salvadora.

En l'última lliçó es parlà dels mètodes. L'absència de base científica porta a acceptar mètodes que no són adequats. Abans d'adaptar un mètode és precis haver-lo estudiat i analisat bé a fi que

després de conegut se pugui tenir fe en la seva bondat i treballar amb entusiasme. La conseqüència fatal de l'empirisme és sempre la desil·lusió. Es dir que és el Mestre com a persona el que dóna valor a l'ensenyança; si el Mestre és excel·lent, el mètode donarà resultats. Si només el geni fos capaç de fer triomfar les idees, foren ineficaços tots els mètodes. Es necessita alguna cosa, que sense ser mecànica, no deixi tota la virtut en mans de tres o quatre predestinats.

S'ha provat que el mètode dóna bons resultats en el que el crea i no els dóna en el que l'adapta: és que precisa haver viscut el procés d'una cosa perquè en implantar-la tingui bon èxit. Això no és difícil; si bé no està a l'abast de tothom fer grans troballes, en mans de tothom està el col·locar-se en actitud de creació. Per trobar un mètode és precis haver-se posat abans davant d'una dificultat a vèncer o haver sentit el desig de fer alguna investigació. Creure massa en l'espontaneïtat és error; els resultats són provocats sempre. La provocació de circumstàncies serà l'art pedagògic. Una Psicologia que s'encara amb la realitat, reconeix que tota solució donada ha estat precedida d'un problema. El primer principi serà crear o saber trobar problemes i cercar solucions.

Per l'educador el problema serà el coneixement del contingut del camp de consciència del seu deixeble, i una vegada conegut, li serà fàcil de trobar el mètode necessari i el verdader. Procedir d'altra manera fóra com edificar sense fonaments. Si es donen nocions que no interessin o que no tinguin cap relació amb lo que el noi coneix, a mida que les vagi adquirint se li aniran esborrant. No hi haurà creació; seràn cosa morta. El Mestre ha d'assegurar-se que tot lo que va donant o fent cercar als deixebles queda assimilat. Quan ún fa un llibre, en ser al terç capítol pot considerar coneguts els primer i segón; però quan el mestre ensenya, en arribar a la terça lliçó no té de suposar que la primera i segona estàn assimilades sense haver-ho provat; així vindrà l'interrogatori i el diàleg.

Es una error aplicar el mateix mètode a tots els problemes pedagògics. Hi ha d'haver tants mètodes com matèries a ensenyar, i variaran també segons les circumstàncies, segons l'ambient, la capacitat del deixeble, etc. La manera d'aplicar el mètode ha de preocupar també al Mestre. Dèu no oblidar que la funció didàctica no es limita a la paraula, als apunts, al quadre, a l'objecte, etc.; els gestes, les mirades, l'atmosfera que rodeja, tot lo que contribueixi que els elements passin a ser alguna cosa pròpia de l'esperit, serà material didàctic. El Mestre com a persona dona molta de valor a la seva funció; ell és el que comunica vida a l'ensenyança i el que desvetlla en els nois l'actitut creadora necessària perquè hi hagi assimilació.

Les conclusions que podem treure d'aquestes notes són: que la Pedagogia es basarà en la Filosofia servint-se de l'Ètica i de la Psicologia.

L'Ètica tindrà per norma la superació de la personalitat a benefici dels resultats de l'humanitat.

La Psicologia donarà més valor a la funció de l'esperit que no al seu contingut.

Hem vist que el Mestre és l'home que per abundància de ciència ensenya, així com el poeta és l'home que canta *ex abundantia cordis* (o bé per abundància de sentiment i d'inspiració).

L'escola serà lloc de perfeccionament de Mestre i deixeble, ha de ser escola creadora; serà considerada com a taller, com a laboratori psicològic i com a reformatori espiritual.

El mètode ha de ser sentit i creat; l'instrument només té valor per al que l'inventa o per al que es posa en actitut de creació.

En l'aplicació de tot procediment l'educador cercarà tant la perfecció dels alumnes com la seva pròpia.

Entesa en aquest sentit, la Pedagogia és la síntesi dels elements contraris Mestre i deixeble.

La màxima fonamental és l'obra de la pròpia educació.

La conseqüència metodològica que d'això es dedueix, és dissi-

pació de la Pedagogia com a ciencia o actitud de donar a un altre coses que es tenen. L'educació serà obra de creació; s'educarà com s'inventa. Aquesta actitud de la ciencia pedagògica enclou definitivament aquesta dintre la ciencia de l'invenció o *Heurologia*.

CARME MONTANER

CANÇONS PER INFANTS

L'home, al cantar, posa en les seves cançons la millor substancia de la seva vida. I així ha d'ésser perquè les cançons sien verdaderes, és a dir, plenes de sentit; perquè tinguin una veritable utilitat espiritual i quedin i es fonguin en l'esperit dels homes i es trametin perpetuament dels uns als altres. En tots temps l'ànima dels pobles, i amb ella la nostra vida quotidiana, els nostres amors i les nostres lluites, les nostres alegries i les nostres penes, la nostra fe i els nostres ideals, els nostres vicis i les nostres virtuts, han restat, sota un aspecte extraordinàriament sintètic, però d'una manera molt forta i molt penetrant, en les cançons que l'home—en tots sos moments essencialment vius, en totes ses hores potencialment vibrants i de tot lo que hagi tingut especial significació de palpitació humana—ha compost per al seu major gaudi o per a la seva més alta i més completa lliberació espiritual.

Les mares han sentit l'imperiosa necessitat de cantar pels seus infants i les cançons per aquests infants han brotat ara i sempre amoroses dins les llars, i aquestes cançons pels infants han estat tan poderoses, tan belles i tan útils pels infants com pels homes mateixos, que oint-les cantar han reviscut i retrobat en elles la part aquella de l'infant etern que hi ha en tot home, com els infants hi troben tan a pler, en sa més pura inconsciencia, aquell

no sé què d'home futur o d'home present, que hi ha sense cap dubte, en tot infant.

La cançó s'ha produït, ha estat de veres cançó i per tant llum vivificadora i arma de defensa espiritual, mentre ha estat un producte sincer i espontani de la gràcia, de l'ironia o de la sensibilitat humanes, però ha perdut aquestes ses virtuts essencials, bon punt ha esdevingut el fruit migrat d'una freda sistematització i se l'ha reclosa en els límits d'una minça artificial categoria. Això darrer ha vingut esdevenint-se d'uns quants anys ençà, en les nomenades *cançons per infants* fetes d'encàrrec i exprofés per ús de les escoles i en vistes a un negoci editorial o a un succés momentani de caient fàcilment enternidor.

No res més contrari a l'esperit i a les fins que la cançó persegueix, i per tant no res més damnable. Però cal, en condemnar el gènere aquest que acabem de senyalar, no caure en l'aberració de condemnar en absolut tota cançó destinada als infants i dir que no deuen fer-se cançons pels infants apoiant-se sistemàticament en aquella raó, que lo millor i lo que més s'avé amb les noves pedagogies és fer cantar als infants les cançons que per a ús dels homes tots foren dictades.

No oblidem que és per l'esperit que totes les coses humanes seràn salvades. Doncs si l'esperit verdader hi és, fent-les pels infants o pels homes, les cançons, que tant se val, a tots aprofitaràn i per major gaudi dels uns i dels altres serviràn, i com en les cançons pels homes podràn fruir-hi i salvar-s'hi els infants, en les cançons pels infants hi fruiràn i s'hi salvaràn també, necessàriament, els homes.

És perfectament lícit i és indiscutiblement lloable i no estarà mai en contradicció amb cap principi pedagògic ni artístic, el fer cançons pels infants, és a dir, cançons de viure d'infants o de viure d'homes, que tot és ú, però tractat amb aquella puresa i amb aquella simplicitat, i amb aquella franquesa i amb aquella gràcia, i amb aquella veritat que tenen els infants en tractar les coses i que tant deuria alligonar-nos i servir-nos de profit espiritual. És

lícit i és bo viure la vida dels infants i cantar totes les coses de la vida juntament amb ells i a la faisó d'ells. La vida de l'home mai no és tan bella i tan rica i tan plena com en la seva infantesa. Lo millor i lo més sà que l'home en si posseeix és lo que li resta de sa vida d'infant. Es quan l'home treballa amb els infants i en les coses pels infants, quan veritablement juga i es delecta i es complau amb lo millor del seu propi esperit i amb lo més pur i més noble de les seves afeccions.

Poques coses com les cançons penetren tan ràpidament, tan es-
tablement en l'esperit dels infants; són, de fet, una cosa verament important en ells. Veus aquí perquè cal que sien tractades i escol-
lides amb gran cura i amb un encert especial.

És imperdonable i mereixedor de les més dures censures, que es doni als infants, pel fet d'ésser infants, cançons puerils i anodi-
nes, amb melodíes fades, vulgars, de sentimentalitat morbosa o sensual i del pitjor gust i amb textos mancats d'espiritualitat, de
vivor i de gràcia, com per dissort. segons ja hem senyalat, s'ha
fet en manta ocasió. Contra aquest genre pernicios, nomenat in-
justament i irrisoria *infantil*, cal aixecar fortament la nostra veu.
Tant o més dignes de respecte que els homes són els infants. Per
ells, doncs, ha d'ésser tota la selecció del pensament i de l'obra
humana i això, en mans de qui sia respectuós i atent a les palpi-
tacions dels temps i amador de les petites ànimes i de les petites
veus cristallines, sí que serà de debò obra pels infants, que és
com dir obra per la humanitat tota.

Recollint i glosant lo popular de tot arreu, en ço que un tant
pregón sentit de vida i de bellesa s'enclou sempre; vivint la vida
dels infants com una vida d'homes i la vida d'homes com una vida
d'infants; cercant sempre en la cançó un goig i una emoció sin-
cera, franca i pura i sabent descobrir en lo més simple i volander
l'empremta i la lliçó de lo sublim i de lo etern, pot fer-se i es deu
intentar fer, noblement i sense cap temença, quelcom exprosés
pels infants.

JOAN LLONGUERAS

PALLASSÍN CASA SA FILLA

PALLASSÍN CASA SA FILLA

MELODÍA POPULAR PROVENÇAL

Música de JOAN LLONGUERAS
Text del mateix amb la col·laboració
d'ALEXANDRE GALI

VEU

Temps de ballet.

PIANO.

mf

p

Pa - llas - sin ca - sa sa fi - lla gros - sa i gras - sa i ben sen -

The musical score is written for voice and piano. The key signature has one sharp (F#) and the time signature is 2/4. The tempo is marked 'Temps de ballet.' The piano part features a rhythmic accompaniment with eighth and sixteenth notes. The vocal part has a melody that follows the piano's rhythm. The lyrics are written below the vocal staff. Dynamics include *mf* (mezzo-forte) and *p* (piano).

QVADERNS D'ESTVDI

-zi - -lla; la ma - ri - da amb Pi - e - rrot, ai ga - rin - de - ta,

la ma - ri - da amb Pi - e - rrot, 'ai ga - rin - dot.

Per repetir Per acabar

Pa - llas -

rall.

PALLASSÍN CASA SA FILLA

Pallassín casa sa filla
grossa i grassa i ben senzilla;
la marida amb Pierrot
ai garindeta!
la marida amb Pierrot
ai garindot!

Pallassín pa i cansalada
i una capa tota arnada
li regala avui per dot
ai garindeta!
li regala avui per dot
ai garindot!

Sa mareta, que és molt fina,
li ha posat la mantellina
— Filla meva, quin goig fas!
ai garindeta!
Filla meva, quin goig fas!
ai garindàs!

Perquè sigui més hermosa,
Pierrot al cap li posa
un petit ullet de col
ai garindeta!
un petit ullet de col
ai garindot!

Els besavis, ja xacrosos,
li presenten amorosos
una pinta i un mirall
ai garindeta!
una pinta i un mirall
ai garindall!

Perquè aprengui a sè endreçada,
un cubell per la bugada
la seva avia li ha portat
ai garindeta!
la seva avia li ha portat
ai garindat!

Son germà, que és de tabola,
li ha donat una caçola
i un gibrell per rentar plats
ai garindeta!
i un gibrell per rentar plats
ai garindats!

Sa germana, que és curiosa,
ja li porta cuidadosa
un respall i espolsadors
ai garindeta!
un respall i espolsadors
ai garindors!

Perquè s'alci matinera
quant surt l'aua riallera,
son cunyat li compra un gall
ai garindeta!
son cunyat li compra un gall
ai garindall!

Sa cosina Teresona
una agulla i fil li dóna
perquè ho tingui cusit tot
ai garindeta!
perquè ho tingui cusit tot
ai garindot!

Perquè pugui fer musica,
una amiga que és molt rica
li regala un pianet
ai garindeta!
li regala un pianet
ai garindet!

El rector, perquè ella sia
piadosa cada dia,
uns rosaris li ha portat
ai garindeta!
uns rosaris li ha portat
ai garindat!

Perquè sab que és llaminera,
li regala la portera
una coca i un tortell
ai garindeta!
una coca i un tortell
ai garindell!

I la sogra reganyosa
li entrega una filosa
una escombra i un ventall
ai garindeta!
una escombra i un ventall
ai garindall!

Ara tots de bona gana
dançarem una pavana
celebrant el casament
ai garindeta!
celebrant el casament
ai garindent!

NOTES

En preludiar el piano els primers compassos, apareixen els infants formant comitiva. Van davant, donant-se la mà airosament, Pierrot i la filla de Pallassin; darrera d'ells el Rector; després, fent parella sempre, Pallassin i sa muller, els besavis, el germà i la germana, els sogres, els cunyats, els cosins, els porters i els altres amics invitats que'ls acompanyen. Avancen tots, lentament i ceremoniosos, al compàs de la música, i es queden en forma de semicercle. Al mig s'instal·len els nuvis asseient-se, després de molts compliments, en dos sillons que s'hauràn ja posat expressament per ells.

A cada estrofa, i mentre duren els compassos de piano sol, els infants encarregats de representar els personatges que es van indicant en la cançó, alternant un de la part dreta amb un de la part esquerra, s'adelanten, cadenciosament i cada un a sa pròpia faïso i segons correspongui al tipus, a portar les ofrenes als nuvis. Mentre un personatge arriba per un indret, el personatge anterior se'n torna a son lloc per l'altre.

Els altres infants, en tant, dancen de dos en dos (nen i nena) sense moure's del seu lloc. Quan comencen a cantar l'estrofa deixen de dançar.

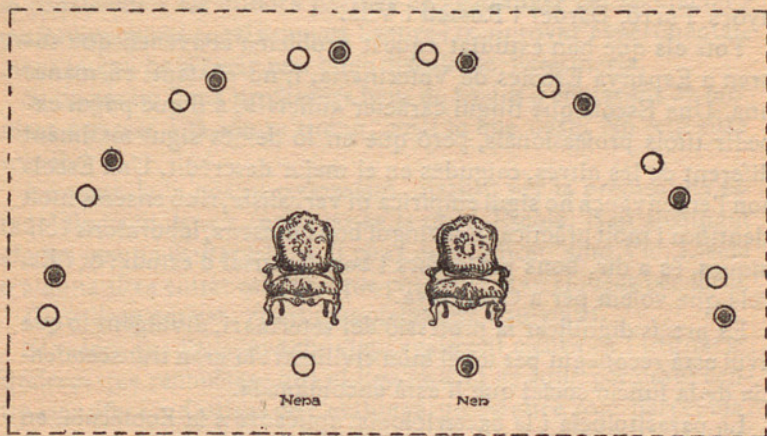
Els ofertors mostren, altament satisfets, cada un la seva ofrena als nuvis. Grans cortesies i gestos de remerciament i d'afecte per part dels uns i dels altres. Quan el cunyat li porta el gall, un dels infants imita el cant

PALLASSÍN CASA SA FILLA

del gall. L'amiga que porta el pianet s'adelanta tocant algunes notes de la cançó mateixa.

Pallassín va recollint les ofrenes i no sab aon posar-les de content que està. Els del chor segueixen amb interès i comenten amb les llurs actituds i rialles tots els incidents a què dona lloc la cançó.

Al criteri i bon gust del professor confiem l'ordenació dels gestes del chor i l'interpretació plàstica de cada una de les estrofes, com també la conveniència de treure'n alguna o d'afegir-n'hi de noves si es cregués ne-



cessari, donat el nombre d'infants de què es disposi i l'extensió que es vulgui donar a la cançó.

A la darrera estrofa dancen tots amb joia i elegantment, cada parella amb el seu aire i amb els seus posats corresponents. Els nuvis dancen al mig i els altres donant la volta a la sala o escena.

Al darrer acord del piano un gran salut general.

Procuri's habillar els nens d'una manera sobria, simple, ingenua i fàcil, però que quedi ensems finament i justament caracteritzat cada personatge.

Eviti's tota xavacaneria, tot enfarfegament i tota idea de luxe en l'indumentaria dels infants, que ha de semblar i àdhuc esser, si és possible, i sobre tot a l'escola, improvisada i trobada per ells mateixos.

L'ESCOLA DE VETERINARIA

La proposició presentada a la Mancomunitat Catalana demanant la creació a Barcelona d'una Escola de Veterinaria lo més perfecta possible, ha motivat una serie d'importantíssims treballs periodístics, i últimament un lluminós i molt raonat informe que, a petició del Consell d'Investigació Pedagògica, han emès els senyors Turró, Darder i Rossell i Vilà.

Tots els que han estudiat aquest problema convenen que sobren a Espanya Escoles de Veterinaria, i, no obstant, en manca una. Una Escola que tingui caràcter «oficial», a fi que pugui expedir títols professionals, però que en lo demés sigui totalment diferent de les altres, caigudes en el major descrèdit. Una Escola aon l'ensenyança no sigui empírica ni verbalista, sinó ensems molt científica i molt pràctica; que tingui bons museus, laboratoris i clíniques, és a dir, bons professors i bon material d'estudi: és l'Escola que volem per a Catalunya.

És precís dignificar la professió del veterinari, divulgant lo que avui està reconegut per tot el món civilitzat: la gran transcendència de la funció social que li està encomanada.

La parasitologia i la bacteriologia, aplicades a la Zootecnia, en prevenir i combatre malalties contagioses, defensen i fomenten la riquesa pecuària del país. La salut pública necessita també de bons veterinaris, que ja en l'inspecció de substàncies alimentícies (en escorxadors i mercats), ja evitant la transmissió de malalties contagioses dels animals a l'home, protegeixen les nostres vides de tants perills com ens volten.

Altra de les finalitats de la Veterinaria és l'utilització industrial dels animals i dels llurs productes, molt deficient a la nostra terra, i que, com diuen molt bé els senyors Turró, Darder i Rossell, deu-rà ésser una de les principals missions de la projectada Escola. L'esperit utilitari, ben adaptable al caràcter català, informa avui l'ensenyança d'aquest ram de coneixements.

Tenim els homes tècnics i a la vegada utilitaris que la nova Escola necessita?

Diuen els referits informants que, avui per avui, aquests homes a Catalunya no hi són.

Sense ofendre la modestia de dits senyors, però fent justícia, creiem que alguns n'hi ha, i que sense anar molt lluny trobaríem un excel·lent Director de l'Escola que podria orientar-la degudament. Tenim après joves assedegats d'aprendre que podrien enviar-se pensionats a les millors Escoles de l'estranger per completar i perfeccionar sos coneixements i veure i comprovar experimentalment lo que ha d'ésser una bona Escola de Veterinaria.

Si no tenim bons professors hem de fer-los o enviar-los de moment a cercar allà aon se trobin, costi lo que costi. No veig altra solució.

Un punt de la nostra proposició, discutit per la premsa, ha estat el lloc aon deuria instal·lar-se la nova Escola. Han sostingut alguns que no és Barcelona el punt més indicat, sinó Vic, Lleida o alguna altra ciutat catalana que posseeixi gran riquesa pecuària.

Considero aquest criteri completament equivocat.

Si volem que l'ensenyança sigui realment científica i utilitària, tindrem que reconèixer que el lloc indicat és aquí, perquè el centre científic i industrial de Catalunya no és altre que Barcelona.

Apart els aventatges i comoditats que Barcelona, per raó d'ésser un centre natural, ofereix als estudiants de fóra (catalans, mallorquins, valencians, americans, etc.), com també al professorat, no deu oblidar-se que tenim aquí alguns elements didàctics i de treball que no s'improvisen i que no trobaríem en altres llocs: el museu d'anatomia comparada den Darder, el laboratori bacteriològic, el laboratori ictiològic, el de sericultura, etc.

Instal·lada l'Escola fóra de Barcelona, seria també més difícil dotar-la de bon professorat.

Això no vol dir que no puguin establir-se fóra de la capital cursos especials de divulgació per aquells que, independentment de tota preparació acadèmica, vulguin conèixer i practicar les arts

derivades de la ciència zootècnica, com també que el professorat de l'Escola pugui il·lustrar i assessorar a tots els Municipis de Catalunya.

Abans de cloure aquestes breus consideracions, vull expressar la fonda joia amb què he vist la bona acollida que per persones competentíssimes ha merescut la meua modesta iniciativa. Enrobustit ara el projecte amb la llur autoritat i el llur prestigi, podrem vèncer tots els entrebancs que la rutina, la tacanyeria i els interessos creats tal vegada ens oposin. Treballem junts i amb fe perquè la futura Escola Catalana de Veterinària neixi plena de vida, i arribi a ésser una Escola model, per a gloria i profit de la nostra terra.

ALBERT BASTARDAS

LO QUE DIUEN ELS INFANTS

Reproduïm aquest article de la nova publicació *Revista Escolar de Asturias*, triant algunes de les respostes més significatives. En ell es presenta un tipus d'enquesta que fàcilment poden repetir els mestres en preparació d'empendre'n d'altres més sistemàticament menades, que fa conduïxin a resultat científic.

— *Quin llibre us estimeu més llegir, el Quixot o qualsevol altre que no sia el Quixot?*

Hem adreçat aquesta pregunta als infants més aixerits de moltes escoles de la província. Publiquem algunes contestes a continuació. Quant a la pregunta, creiem amb Xenius que les contestes tenen més interès anecdòtic que psicològic, considerant la dificultat que els nens sàpiguen assaborir l'agredolç de l'obra cervantina. Però en canvi hem assolit de comptar amb un eixam de contestadors infantívols que podran il·lustrar-nos en altres

qüestions més estrictament escolars. Es legisla sobre els nens sense sentir mai la llur opinió. Això és injust. L'infant té opinió: opinió d'infant tantmateix; és a dir, la que ens interessa de conèixer, ¿per què la providència ha de recaure sobre ell i no sobre l'adult? Acostumem-nos, doncs, a sentir els nens. No cal dir la serie d'advertències que hem utilitzat perquè els mestres respectessin l'espontaneïtat dels llurs alumnes: creiem haver-ho aconseguit.

— *Quin llibre us estimeu més llegir, el Quixot o qualsevol altre que no sia el Quixot?*

— El *Quixot*, perquè tinc moltes ganes de saber si Cervantes se va casar a la fi amb Zoraida, i què va ser d'ella, perquè el *Quixot* no ens en diu res a la fi. Només ens parla del testament de D. Quixot. — *Manuel G.*, 12 anys.

— Jo m'estimo més qualsevol altre llibre que el *Quixot* per evitar quixotades. — *Josep Ll.*, 13 anys.

— Jo més m'estimo el *Libro de cosas*, perquè diu com se fa el pa, com surt el vent, i parla de les gallines i els seus ous i els seus pollets i el vi i el blat i porta els arbres i les fruites i els ocells i l'il·luminació i la mar i la llet i com se treballa la terra i la neu i la pluja i el foc i les Lliçons de coses, és el millor de llegir i explicar i per cap altre motiu. — *Joaquima F.*, 9 anys.

— El *Quixot*, perquè és la millor obra de Cervantes i perquè D. Quixot era boig i rematat. — *Eduard M.*, 13 anys.

— Jo, *El Hombre*, perquè ens diu les parts en què un està dividit. — *Amat Q.*, 13 anys.

— El *Quixot*, perquè Sancho és un home que tot ho vol per ell, i don Quixot és tan valent que tots li peguen. — *Vicens A.*, 11 anys.

— Les *Faules*, perquè la faula ens ensenya què van fer els poetes més savis del món. — *Angel P.*, 12 anys.

— El *Quixot*, perquè és molt curiós. — *Francesc G.*, 12 anys.

— El *Quixot*, perquè em fa riure molt quan D. Quixot va imaginar-se que la venta era un castell, i com riuen el ventero i la minyona quan fan veure que lleigexen un llibre i armen cavaller errant. D. Quixot està tan èrtic que no veu com riu la que li posa l'esparó. — *Josep R. C.*, 10 anys.

— El *Quixot*, perquè entenc millor el que diu. Perquè no em canso tan aviat de llegir. Perquè té contes que m'agraden molt. Perquè m'ensenya molts consells. — *Julia D.*, 11 anys.

— A mi m'agrada el *Quixot*, perquè té Sancho Panza. — *Josep V.*, 10 anys.

BIBLIOTHEQUES POPULARS

El Consell d'Investigació Pedagògica va formular per encàrrec de la Mancomunitat el següent informe, aprovat, en les seves línies essencials, per la tercera Assemblea de la Mancomunitat de Catalunya, en sessió del 11 de Maig de 1915:

OPORTUNITAT DEL MOMENT PER A LA CREACIÓ DE BIBLIOTHEQUES POPULARS. — Quan se tractava de la formació de la que s'ha anomenat Biblioteca de Catalunya i quan en l'entusiasme per l'idea, sentint vigorosament la dolor i l'angunia pel nostre miserable estat anterior en materia de llibres, se feia propaganda per aquella, algunes veus impacients s'aixecaren per demanar que la Biblioteca de Catalunya no tingués el caràcter de dipòsit de llibres de ciència propiament dits, sinó més aviat llibres de divulgació de la ciència. Aquestes veus s'inspiraven en la doble creença que, d'una banda, una Biblioteca destinada a estudis científics no tindria a la nostra ciutat un èxit de concurrència i que, d'altra banda, la popularització de la cultura era com una manera de qüestió previa que calia resoldre abans d'entrar en accions a favor de la producció científica.

La realitat ha vingut a desmentir rodonament la primera previsió. La Biblioteca de Catalunya és avui un gran èxit, àdhuc en el més material dels sentits, en el de l'abundor d'assistència. Tot ens indica que amb ella hem satisfet una necessitat primària, una necessitat urgent. I, quant a la segona part d'aquella creença, bastarà dir que, lluny d'ésser la resolució del problema de Biblioteca de difusió cultural, una qüestió previa a la de la Biblioteca d'estudis ja especialitzats i complets, era, al contrari, per ço que anem a dir de seguida, l'institució d'aquesta darrera Biblioteca, un indispensable antecedent a l'acció organitzadora de Biblioteques Populars.

MISSIÓ DE LES BIBLIOTHEQUES POPULARS A CATALUNYA. — La difusió de cultura, que ha de ser l'ideal d'una obra de Biblioteca Popular, és reclamada per un sentiment de justícia social: el de donar mitjans de coneixement a aquells que per la fatalitat de la llur situació es troben apartats d'una fruïció fàcil dels mateixos. Ara, pensem que, apart de la capital, a les petites localitats, en els pobles, hi ha dugues menes de persones necessitades que el sentiment de justícia social acudi, en aquest sentit, en

el llur socors : d'un costat, una població mitjana que sab llegir, que té l'amor a la cultura, que posseeix els primers coneixements indispensables; mes que, per manca de llibres, no pot desenrotllar aquests coneixements des de la sortida de l'escola, i veu també òrfana la seva vida d'aquell aliment i d'aquell consol dels goigs d'espiritualitat que la lectura proporciona; d'altre costat, petits nuclis d'homes de professió o de vocació o d'aficions ideals ja cultivades, donats a voltes al treball de producció intel·lectual, però que trobant-se lluny de la capital no poden fruit dels instruments indispensables a aquelles aficions o a aquestes tasques seves; i així es veuen reduïts a una mancança de contacte amb els corrents ideals, amb les novitats científiques i, en general, amb les fonts d'informació, se senten posseïts d'una no satisfeta fam de coneixement, i o bé abandonen el treball intel·lectual, deixant-se poc a poc invadir per l'escepticisme i per la peresa, o bé redueixen aquest treball a les proporcions d'un mal documentat i estèril dilettantisme, donant lloc a una producció que no té curs en els mercats de cultura, i que, si proporciona algunes vegades tal o qual satisfacció a la vanitat dels autors, no produeix, en canvi, cap benefici ni cap conseqüència real.

Per consegüent, les Biblioteques Populares de Catalunya serà bo que es dirigeixin a dos públics :

a) Al públic mitjà de la localitat, proporcionant-li obres cabdals de tota disciplina, tractats pràctics per a tota activitat, obres de divulgació sobre tot coneixement, informació de la marxa del món i de les idees de fruïció estètica en les obres literàries.

b) A un altre públic més reduït sens dubte, però digne de gran interès, constituït pels homes de professió, de vocació o d'aficions intel·lectuals de la localitat, proporcionant-li instruments de treball indispensables.

La primera fi serà complerta constituïnt a cada Biblioteca Popular un dipòsit de llibres que es puguin llegir en una sala oberta de lectura instal·lada a la mateixa Biblioteca i, allà on això es consideri possible i útil, mitjançant també el préstam de llibres a domicili.

La realització de la segona fi seria possible (perquè una Biblioteca Popular no pot adquirir obres passats certs límits d'especialització, de complexitat i de preu) si no existís ja a Catalunya una Biblioteca central proveïda d'aquestes obres. Però avui aquesta Biblioteca a Catalunya existeix. Aquesta Biblioteca té, entre els seus projectes d'immediata aplicació, l'establiment d'un servei de préstam en condicions de gran facilitat i

liberalitat. Estem segurs que es convertirà ella en element col·laborador de gran preu en el nostre projecte. I per consegüent, si les petites Biblioteques Populars se converteixen en intermediaris entre lectors locals i la Biblioteca general de Catalunya, podran satisfer les necessitats d'aquells respecte de tota mena de llibres. I així serà possible satisfer la fam intel·lectual dels estudiosos i aficionats a les diverses ciències escampats per Catalunya i assegurar una producció incomparablement superior a la precaria i generalment vana producció actual.

Sintetitzant, concebim les Biblioteques Populars que s'escampin per Catalunya, amb una doble missió:

1.^a Com a sales públiques de lectura, dotades de dipòsits de llibres i que realitzin també de vegades el servei de préstam de les obres.

2.^a Com a sucursals de la Biblioteca general de Catalunya per al servei de préstams de les obres de què aquesta disposa i en els límits de temps i d'altres condicions que en aquest servei general de préstam s'estableixen.

CARÀCTER D'AQUESTES BIBLIOTEQUES POPULARS. — La Mancomunitat de Catalunya podria començar instal·lant algunes d'aquestes Biblioteques Populars, bé a càrrec totalment de les consignacions a això destinades, bé acceptant la cooperació de Diputacions, de Municipis o d'altres entitats o particulars de cada localitat. Però creiem que fóra convenient que tant aquestes Biblioteques així instal·lades, com les altres que per noves iniciatives se crein i en la constitució de les quals fos demanada o possible una intervenció, ho fossin segons un tipus establert, reduint-les a un sistema general i formant amb elles com una xarxa vasta d'institucions de la lectura i de difusió de la cultura. El plan que diem, podria contenir tres tipus, per exemple, de Biblioteca, segons l'importància i la densitat de poblacions i localitats a què es destinin (i en tres tipus graduats és com nosaltres distribuim les proposicions de compra en el nostre Catàleg-tipus). S'hauria de procurar que totes aquestes institucions tinguessin un caràcter oficial (i, d'altra part, aquest caràcter haurien de tenir per poder ésser considerades sucursals de la Biblioteca de Catalunya); sense perjudici que les institucions oficials ne conservessin la propietat i que àdhuc les mateixes fundades completament i sostingudes íntegrament per la Mancomunitat de Catalunya tinguin, al costat de la seva Direcció, un Patronat format per donadors o benefactors de la Biblioteca, per representants de les autoritats o de les forces vives locals, per notables del lloc.

De manera que el caràcter oficial de les institucions podria acceptar infinits matisos, adequats a la diversitat dels casos, però sempre la subjecció al tipus establert hauria d'ésser condició indispensable per rebre àdhuc el més petit auxili de la Mancomunitat de Catalunya, donat l'interès que té per aquesta la coordinació i regularitat del plan.

BIBLIOTHEQUES A CREAR DE PRIMER. — Insinuem la idea que potser fóra útil començar creant a Catalunya tres Biblioteques, una de cada un dels tres tipus graduats que hem proposat abans segons l'importancia de les localitats i la densitat de les llurs poblacions. Per a fons primer de constitució d'aquestes Biblioteques se podria fixar les adquisicions de llibres en 5,000 pessetes per les del primer grau, 3,000 per les del segon grau i 1,000 pessetes per les del tercer grau. Aquest primer fons podria anar-se completant anualment mitjançant subvencions de 2,000, 1,000 i 500 pessetes, respectivament, en cada un dels tres graus, sense comptar amb les aportacions dels donatius públics o particulars en cada cas, encara que en els límits i en les condicions que manifestarem de seguida, les quals ens semblen tan essencials que no ens cansarem d'insistir sobre elles.

COMPLEXITAT DE LA BIBLIOTECA. — Una Biblioteca Popular de Catalunya, tal com la imaginem, ha de comprendre :

- a) Una Sala pública de lectura.
 - b) Per poc que sia possible, una Sala especial de lectura per als infants, amb moblatge adequat a aquesta destinació.
 - c) Allà on se pugui, una Sala especial per a les revistes i lectura de revistes.
- (No creiem indispensable per ara, ni potser útil, l'establiment de sales especials per al públic femení).
- d) Dipòsits de llibres. Aquests dipòsits, mentre els fons no siguin massa nombrosos, podran trobar-se en les parets de les mateixes sales de lectura.
 - e) Una oficina de Direcció.
 - f) Una oficina de préstam, que en molts casos podrà trobar-se en la mateixa oficina de Direcció.
 - g) La instal·lació d'un setge de vigilancia, en condicions que permetin dominar la totalitat de les sales de lectura.
 - h) Dependencia auxiliar, etc.

i) Habitació de la persona directora de la Biblioteca; la qual habitació podrà trobar-se dins o fóra de l'edifici d'aquesta.

D'ALTRES INSTAL·LACIONS QUE PODRÍEN ANAR ANEXES A LA DE LA BIBLIOTECA. — No és rar a l'estranger que moltes Biblioteques Populares vagin lligades amb altres institucions de caràcter utilitari o educatiu; per exemple, sales d'exposicions, de conferències, escoles, en algún cas gimnàstica, banys públics, i fins hem trobat notícia d'una Biblioteca Popular als Estats Units lligada a un forn crematori d'escombraries.

De totes aquestes extensions de la Biblioteca Popular, la que creiem més útil i potser indispensable a la nostra terra, fóra la de la sala de conferències, que podria destinar-se a tota mena d'actes culturals i que molt sovint, a les nostres poblacions, seria l'única sala políticament neutral que es pogués destinar a finalitats així. Aquesta sala restaria sota la dependència directa del Patronat, allà on aquest fos constituït. No caldrien grans dimensions, però sí una instal·lació neta i còmoda. La nostra oculta ambició fóra amb una institució així, de produir un canvi respecte la vida moral dels nostres pobles, en el sentit d'arribar a un subvertiment d'allò que la realitat d'ells ens dona avui, en condicions no sempre lloables. En els pobles solem trobar avui un Casino relativament gran, el qual està anexe a una Biblioteca sempre petita i miserable; el Casino, ademés de servir de punt de reunió, serveix per a altres fins, gens moralitzadors moltes vegades, i la Biblioteca, d'altra banda inútil i generalment no concorreguda, o bé convertida en una sala més del Casino, està totament contaminada de l'ambient d'aquest. Nosaltres, invertint això, voldríem fer, al revés, una Biblioteca que tingués anexe un lloc de civil reunió; el qual, en aquest cas, resultaria invadit i beneficiat de l'ambient de recolliment i de cultura de la Biblioteca. Calculi's quin benefici representaria això sobre el cas contrari que avui trobem per tot, el del Casino viu amb aditament de Biblioteca morta!

Aquesta instal·lació de la Sala de conferències i cursos podria ésser general. Altres instal·lacions podrien lligar-se a la Biblioteca en determinats casos. Potser no fóra de més pensar que, donat que es construïssin petits edificis especials per a aquestes Biblioteques, potser podrien ajuntar-se a elles dins el mateix local oficines com les centrals de telèfons que, generalment, en els nostres pobles troben tantes dificultats d'instal·lació. La cosa que no creiem útil en cap dels casos és lligar la Biblioteca Popular a

una Escola, ja perquè aquesta resultaria sempre hostil al recolliment indispensable a aquella, ja perquè creiem que el personal del servei bibliotecari ha d'estar sempre, per complir les fins morals i de difusió de cultura en què pot tenir una acció molt fecunda, enterament separat i ben diferenciats del personal que es destina a l'ensenyament públic.

INSTAL·LACIÓ DE LES BIBLIOTHEQUES POPULARS.—Com a principi—i com a principi en el sosteniment del qual ens afermaríem bastant, si es suscitésin discussions—creiem que totes les Biblioteques Populares que creï la Mancomunitat de Catalunya han d'instal·lar-se en edificis especials, propis, i preferentment, per poc que sia possible, construïts de planta amb aquest objecte. Res d'instal·lacions vergonyoses i ambigües en recons de Municipis, d'edificis oficials, vells, mig enrunats, polsosos. Res de promiscuitats amb oficines burocràtiques o amb instituts que no donen gaire senyals de vida. L'instauració del sistema de Biblioteques Populares ha de representar el començ d'una vida nova en els pobles de Catalunya, i això ha de produir-se amb una puresa i amb un allunyament respecte als contactes amb la vida vella. Donin-se a les Biblioteques Populares edificis tan petits, tan modestos, construïts tan econòmicament com se vulgui, però locals propis, independents, nets, blancs, clars, decorats amb higiènica i econòmica coqueteria, i presentant per dins i per fora un aspecte estètic, gai, plaent a l'ull. La blancor, la netedat han de dominar aquestes instal·lacions. Les lleis d'higiene i de l'indispensable confort han de respectar-s'hi. Per poc que sia possible, serà bo que es presentin aïllades, voltades només d'aire i vegetació. Les Biblioteques Populares han d'ésser com colònies materials i espirituals de l'esperit civil i de la modernitat, fins a les més apartades campanyes. Sobre la porta, en el frontis del seu local, l'escut de Catalunya o de la Mancomunitat de Catalunya ha de lluir, i en les festes i dies cabdals, la bandera patrià assenyalarà aquest lloc, obert i hospitalari a les necessitats de la cultura.

En tot cas, l'únic tipus de Biblioteca Popular en què podria acceptar-se l'instal·lació en edifici ja existent i no destinat a l'objecte, fóra el de les de primer grau, el de poblacions més nombroses en què fóra relativament més probable que el local ofert reunís condicions d'alguna dignitat històrica, a canvi d'altres condicions que potser li manquessin. Però, repetim que les Biblioteques de segon i tercer grau hauríen sempre d'instal·lar-se en els locals nous i destinats a això expressament.

CONSTITUCIÓ DE LA BIBLIOTECA.—SELECCIÓ DELS LLIBRES. — Un treball important, essencial, a fer, és, segons hem dit, el de la constitució d'un *Standard Catalogue*, amb llista de títols, autors, editors i preu dels llibres cabdals, més nous, més útils de cada materia. Els principis que la ponència del C. d'I. P. que treballa en aquesta tasca, té en compte en la redacció d'aquix catàleg, són :

1.^a Els llibres triats per constituir la base de una Biblioteca Popular al nostre país han de ser generalment de llengua catalana o castellana. Supletoriament, incloem llibres en llengua francesa. Però devem advertir des d'ara que la necessitat d'aquesta suplència és molt freqüent.

2.^a En una Biblioteca Popular no s'hi han d'incloure llibres que continguin errors, sobre tot si es tracta d'obres recents, que ni una valor de relativitat tinguin. No es aquest el mateix cas d'una Biblioteca General, que pot i deu comprendre tota mena de llibres, àdhuc els erronis, àdhuc els extravagants, àdhuc els insignificants, perquè una Biblioteca General és un instrument destinat a servir investigadors molt diversos, àdhuc els dedicats a recerques de les arts més especials i imprevisibles. Però aquest no és el cas de les Biblioteques Populares. Una Biblioteca Popular no és mai un instrument d'investigacions especials i excèntriques. Els errors que un lector de Biblioteca General pot trobar en una obra, són esmenats, bé amb la mateixa abundancia de lectures, bé amb el control de una cultura adquirida per un altre mitjà. En l'ambient de una Biblioteca Popular pot ser fàcil que el que hi llegeixi un llibre d'història que conté notícies falses, no tingui mitjà d'esmenar aquestes per un altre llibre d'història; ni estarà generalment dotat d'un judici crític suficient per apreciar la valor de la font o la garantia de l'informació. Constituir una Biblioteca Popular és un acte pedagògic. El catàleg d'una Biblioteca Popular és un instrument pedagògic. Per mitjà d'ell diem al lector popular: «Aquest llibre és bo; aquest llibre és cert; d'aquest llibre te'n pots refiar; més: aquest és el millor llibre, o un dels millors llibres que pots llegir sobre la materia. A una demanda implícita de consell amb què tu acudis a mi, jo dono aquesta indicació que és una resposta». El catàleg, doncs, d'una Biblioteca Popular no ha d'acceptar sinó els resultats d'una tria. Son fundador o son Director responen en cert sentit de tot allò que s'hi conté.

El catàleg que s'està formant té l'ambició de servir, ademés, una mica de guia al lector donant-li una mena de classificació de les ciències que cons-

titueix com una inspecció sumaria i general del món de la cultura i de cada una d'aquestes ciències, en unes poques ratlles, l'història, principals tendències, últimes adquisicions capitals i documents que poden servir per a informació.

ADQUISICIONS DE LA BIBLIOTECA. — Principi capital en això: Una Biblioteca no ha d'acceptar donatius sinó en metàl·lic.

A primera vista pot semblar paradoxal aquest principi; en general les Biblioteques de tota mena procuren, sol·liciten i àdhuc capten tota mena de donatius en llibres. En realitat, en el cas d'una gran Biblioteca General no hi ha cap inconvenient que es faci així, i fins se pot dir que això és necessari a les fins de la mateixa, dintre les quals entra la satisfacció de necessitats d'investigacions tan especials i extraordinàries com aquelles a què abans al·ludíem; es pot dir que, en una gran Biblioteca General, no hi ha llibre que entri, per insignificant que sia, que no estigui cridat a tenir alguna utilitat. En les Biblioteques Populares el cas és contrari; ja hem dit que en elles el catàleg ha de representar una selecció, una tria. És capital, doncs, que en una Biblioteca així NO INGRESSI CAP LLIBRE SINÓ EXPRESSAMENT TRIAT PEL DIRECTOR O PERSONA QUE D'AIXÒ ESTIGUI DIRECTAMENT ENCARREGADA. Fòra de casos especials en què un acord previ sia possible entre Director i donadors sobre els llibres a ingressar, EN UNA BIBLIOTECA POPULAR NOMÉS HAN D'ACCEPTAR-SE DONATIUS EN METÀL·LIC.

L'acceptació de donatius en llibres és una de les causes que tantes biblioteques rudimentàries de Casinos o altres que coneixem, esdevinguin mortes, abandonades, sense cap utilitat. S'hi acumulen publicacions anodines, donatius de particulars o empreses poc generoses o forçats per compromís a la generositat, vils follets, opúscols miserables, memòries financeres il·legibles d'empreses, d'entitats oficials, etc., presents d'autors grafòmans, tot el material en fi de cap interès, de lectura impossible o inútil, d'impossibles catalogacions. Tota aquesta escombraria omple els armaris, dificulta la consulta i descoratja alhora el bibliotecari i el lector. La capa de pols va creixent poc a poc en els prestatges que contenen dipòsits així, tan poc apetitosos de llegir, i en poc temps la Biblioteca resta convertida en una establa d'Augías que solament un nou Herakles podria netejar i ordenar.

Una Biblioteca Popular ha de ser tot el contrari d'això. Les nostres Biblioteques Populares han d'ésser llamineres a l'apetit de la cultura. En

les nostres Biblioteques Populars, tornem a dir, no ha d'entrar-hi cap llibre que no sia curosament triat sota responsabilitat d'algú.

Altres principis anem a indicar també aplicables a l'adquisició de llibres:

La persona Directora de la Biblioteca haurà de procurar rebre o suscriure's a les principals publicacions on se dona compte de les novitats de la literatura internacional.

Encara que al principi només figurin en les Biblioteques Populars, segons hem indicat anteriorment, obres en llengua catalana, castellana i francesa, poc a poc poden introduir-s'hi obres escrites en altres llengües, sobre tot l'italià, i en certes comarques, en què per raons comercials o altres és relativament difús el coneixement de les llengües germàniques, s'adquiriràn també obres escrites en aquestes llengües.

En tot cas, mai no han de mancar en les Biblioteques diccionaris i gramàtiques del major nombre de llengües possible.

Per a les noves adquisicions, la persona Directora de la Biblioteca haurà de consultar persones competents, tant per la major llum que aquestes poden donar-li, com per impedir l'especialització monogràfica de la Biblioteca, que és sempre conseqüència fatal de la tria feta per una sola persona.

Abans de realitzar les adquisicions serà bo que les Biblioteques estiguin en comunicació recíproca i en comunicació també amb la Biblioteca General de Catalunya, perquè en molts casos se podran variar les obres entre les diferents Biblioteques en el sentit de no repetir-les en totes. Això sobre tot si un dia pot establir-se en la xarxa d'elles comunicació de préstam.

Les adquisicions podran, en molts casos, centralitzar-se a fi de lograr major economia. Fent compres directament als editors, les Biblioteques Populars podran estalviar diners, augmentant el nombre d'adquisicions.

Si es constitueixen Patronats annexes a les Biblioteques, aquests Patronats no hauran de tenir cap intervenció en la selecció i adquisició d'obres.

En canvi serà bo donar al mateix públic una certa intervenció en la iniciativa d'adquisicions noves, mitjançant un àlbum de propostes que es trobi a disposició dels lectors de la Biblioteca i en el qual ells consignin les seves *desiderata*. En cas que les adquisicions no semblin possibles o convenients, la persona Directora de la Biblioteca serà bo que doni alguna breu resposta escrita en l'àlbum a la sol·licitut del lector.

BIBLIOTHEQUES POPULARS

DEL SERVEI DE LA BIBLIOTECA. — Tota obra ingressada en la Biblioteca haurà d'ésser immediatament catalogada.

En la catalogació de les obres serà bo seguir un sistema comú a totes les Biblioteques de Catalunya i que aquest sia el mateix adoptat a la Biblioteca General de Catalunya.

Les Biblioteques Populares hauràn de restar obertes tots els dies feiners d'ençà de l'hora de la posta de sol fins a les deu del vespre. Els dies festius restaràn obertes unes hores al matí i unes hores a la tarda. La secció especial destinada als infants restarà oberta també en els dies feiners de dotze a tres del mig-dia i tota la tarda del dijous.

Un empleat curarà al mateix temps del servei dels llibres i de la vigilància de la sala, a les ordres immediates de la persona Directora, la qual complirà també el servei del dit empleat en les absències d'aquest.

També correrà a càrrec de la Direcció de la Biblioteca el servei de préstam de llibres.

La Direcció curarà també de les noves adquisicions, i ella i la persona auxiliar, que el catàleg sia portat al dia.

Una estufa de desinfecció serà instal·lada a la Biblioteca, a l'acció de la qual hauràn de sotmetre's els volums deixats en préstam.

Tots els volums de la Biblioteca hauràn d'ésser relligats, tret les adquisicions recents.

Els préstams que es facin seràn sempre per una setmana, prorrogable per una setmana més, en el cas de no haver-hi altre sol·licitant del mateix volum.

Un cert nombre d'obres, com els diccionaris, i en general les obres de consulta constant, no podran mai sortir de les sales de lectura.

Per ésser inscrit en el servei de préstam caldrà consignar el dipòsit de una petita quantitat en la Direcció de la Biblioteca.

Altres principis podran ésser consignats en una reglamentació minuciosa, que no tindrà lloc en aquest Report, o bé aconsellats per l'ulterior experiència.

PERSONAL DE LES BIBLIOTHEQUES POPULARS. — En les Biblioteques Populares dels graus primer i segon, creiem que el personal haurà d'ésser de dos empleats tècnics: un Director i un auxiliar; i d'un empleat subaltern. En les petites Biblioteques de tercer grau potser el personal tècnic podria reduir-se a una sola persona.

Sobre la natura d'aquest personal havem reflexionat molt. Després d'un detingut estudi de la qüestió i d'haver sospesat els avantatges i els inconvenients de cada una de les solucions possibles, creiem poder presentar les següents conclusions :

1.^a El personal tècnic de les Biblioteques Populars de Catalunya ha d'ésser femení.

2.^a El personal tècnic de les Biblioteques Populars de Catalunya ha d'ésser especialment preparat.

3.^a El personal tècnic de les Biblioteques Populars de Catalunya ha de tenir una preparació, no únicament especialista, sinó d'humanitats en general, de cultura superior, d'espiritualitat elevada, que faci que's puguin considerar les persones encarregades d'aquest servei com a veritables missioners, en els pobles, de tota mena de superioritat.

4.^a El personal tècnic de les Biblioteques Populars de Catalunya, un cop terminats els seus anys de preparació, haurà de mantenir, però, una comunicació, no solament a distància, sinó reforçada per la presència, reunint-se de nou aquest personal en les capitals, convocat mitjançant cursos d'istiu, d'hivern, etc., a l'objecte sobre tot de renovar, durant una quinzena, el contacte amb les fonts educatives que l'hauràn format.

La primera solució, la del caràcter femení del personal, ens és aconsellada, encara que no fos per altres, per dues raons : La possibilitat d'obtenir així una relativa reducció de despesa i la seguretat que, a igualtat d'aquesta, així com sol·licitant personal masculí el que acudiria fóra segurament de segon ordre, sol·licitant-lo femení aquest podria ésser de primer ordre i ben triat. Ademés cal no oblidar, quan se tracta d'això, el caràcter de missió, d'obra d'educació social que atribuïm a les Biblioteques Populars de Catalunya. En una obra així, la dona és, com sabem tots, un instrument excel·lent. I també cal que tinguem en compte el caràcter atractiu, amable, de netedat i coqueteria que volem donar a les nostres instal·lacions i mantenir en elles.

La situació que creiem que podria constituir-se a aquest personal hauria d'ésser equiparada aproximadament a la de les mestresses d'escola pública ; de manera que en una mateixa localitat, l'auxiliar de la Biblioteca tingués situació i sou anàleg als de la mestressa pública, i la Directora de la Biblioteca es trobés en condicions lleugerament superiors. Però en cap cas el sou d'aquests funcionaris haurà d'ésser menor a 1,000 pessetes anuals.

La preparació d'aquest personal tècnic creiem que hauria d'ésser en una institució o Escola apart. Aquesta Escola proporcionaria títols facultatius, a canvi de tres anys d'aprenentatge en la mateixa. Com que creiem que ja en el present any haurien d'instal·lar-se Biblioteques Populares a Catalunya i com que el personal destinat a aquestes primeres no té temps encara d'haver adquirit el seu títol, proposem que els primers nomenaments se facin amb caràcter interí. Però que, a partir de 1918, estigui ja regularitzada la situació d'aquestes primeres Biblioteques i que, des d'aquest punt endavant, no es donés a les nostres institucions altre personal que el preparat a l'Escola i facultat en ella.

Aquesta Escola importaria un examen d'ingrés, i les candidates al mateix haurien de tenir com a minimum 17 anys.

DE L'ESCOLA ESPECIAL DE BIBLIOTECARIES. — Partim de l'idea que aquest personal és destinat a tenir el caràcter de llevat, de llevat de cultura i vida superior en els petits pobles. La Directora d'una de les nostres Biblioteques Populares, la seva auxiliar, haurien de representar, dins cada localitat així intervinguda, una jerarquia intel·lectual i moral comparable amb la primera amb què el poble compta, a més d'ésser un model d'aplicació i de competència en l'exercici de la seva funció. A aquesta doble fi correspon una preparació doble: d'una banda, tècnica, en el coneixement i pràctica de les biblioteques i de son servei; d'altra banda, general, en el sentit de rebre una preparació en humanitats i en qüestions centrals de cultura que es trobi molt per damunt de la mitjana i que representi un nivell elevat de fina selecció. No oblidem, per últim, que segons lo insinuat en el report al·ludit, aquest personal hauria també de servir supletoriament per donar certes ensenyances de coses que importen a la nostra patria quan sien desateses a les escoles públiques; i per això necessita també una adequada preparació.

Per consegüent, creiem que l'ensenyança en la petita Escola especial de Bibliotecaries ha de comprendre:

- 1.^ª Humanitats i disciplines centrals de cultura.
- 2.^ª Teoria del llibre, de la Biblioteca i de son servei.
- 3.^ª Pràctica del servei de Biblioteca.
- 4.^ª Coneixements de llengua, historia, literatura, geografia, etc., especials de Catalunya.
- 5.^ª Instrucció cívica i elements de Dret usual i polític.

Després de reflexionar el tema de l'organització possible d'una escola així, creiem que la seva organització podria ésser, en ses grans línies, la següent:

Ingrés de les alumnes a una edat mínima de 17 anys i mitjançant un examen acreditatiu dels coneixements generals elementals, d'alguns d'especials relatius a Catalunya i del coneixement, ademés del francès, d'una altra llengua moderna.

Aquest examen hauria d'ésser concursiu; en el sentit de només donar accés a un cert nombre de places, a fi d'assegurar a totes les que haguesin passat per l'Escola segura col·locació ulterior.

L'ensenyança en l'Escola podria durar 3 anys, distribuïts en 6 semestres d'estudi.

L'ensenyança fóra a l'ensem pràctica i teòrica. La pràctica de la mateixa es podria fer, bé a la Biblioteca de Catalunya, bé en altres Biblioteques Populars ja existents.

Els cursos teòrics se donaràn al dematí, reservant-se la tarda per a l'aprenentatge pràctic i preparació de lliçons. Les hores de curs teòric i de pràctica no podrien excedir de 6 per dia.

Les proves de terme de carrera haurien d'ésser també eliminatòries, corresponent a cada títol otorgat una plaça ocupada.

L'ingrés a la carrera es podria fer per la situació d'auxiliar de Biblioteca, podent entrar-hi amb la categoria de Directora després d'alguns anys de servei.

Imaginem ara una senyoreta que ha rebut la seva educació elemental i l'ha perfeccionada després, i alhora li ha donat un sentit sentimental i patriòtic en alguna institució com l'*Institut de Cultura i Biblioteca Popular per la Dona*, o bé en les institucions que es creïn de tendència semblant; que, en arribant la seva joventut i amb vocació de professionalitat, entra a la nostra petita Escola de Bibliotecaries; que hi passa tres anys rebent una educació ensem tècnica, selectíssima i patriòtica, i no trencant la seva comunicació amb els centres freqüentats anteriorment, conserva i acreix la maturitat moral ja assolida i es disposa a persistir en ella i a servir-ne d'exemple i de viva propaganda; que, en arribant als seus vint anys, troba situació segura, elevada i ennoblida per una missió social; que s'ha armat d'instruments de cultura fins ara reservats als molt escollits; que s'ha armat alhora d'una competència estricta i d'una elevada cultura. ¿No semblarà lícit que posem en la multiplicació d'un tipus

CONCURS PER LA PETICIÓ DE BIBLIOTEQUES

social així alguna esperança de fecunditat en l'obra de transformació de condicions intel·lectuals de la nostra dona i també de la nostra societat en general?

EXTENSIÓ DE FUNCIONS DEL PERSONAL DE LES BIBLIOTEQUES. — Si a les Directores i auxiliars de Biblioteques poguéssim encomanar-se, dins els límits de la llur missió, altres serveis, elles podrien ser, per exemple, les que donessin lliçons de Gramàtica Catalana, de Geografia i d'Història Catalana, en llocs on les escoles tinguessin abandonats aquests ensenyaments, i també d'Educació Moral i d'Educació Cívica, exercint generalment, entorn d'elles, una saludable influència.

CONCLUSIÓ. — Aquestes són, en ses línies generals, les bases que, mitjançant un detingut estudi dels problemes, creiem més útils i de major eficàcia en la instauració d'un sistema de Biblioteques Populars a Catalunya. Estem segurs de la fecunditat de l'Institució. Aquesta obra de gran alcanç, però relativament fàcil, és, sens dubte, destinada a portar dins la nostra pàtria i dins la nostra cultura, fruits de benedicció.

Barcelona, Maig de 1915. — Consell d'Investigació Pedagògica.

BASES DEL CONCURS ENTRE LOCALITATS PER LA PETICIÓ DE BIBLIOTEQUES POPULARS

En virtut de l'esmena adicional al projecte de Biblioteques Populars, aprovada per l'última reunió de l'Assamblea de la Mancomunitat de Catalunya, en sentit que es donés preferència, en l'instauració d'aquelles, a les localitats que fessin l'oferiment d'alguna base econòmica, el Consell Permanent de la Mancomunitat, en sessió del dia 29 de juliol passat acordà obrir concurs entre les localitats de Catalunya, representa-

des per llurs Municipis, Corporacions o particulars, que vulguin col·laborar en aquesta empresa de cultura.

El Concurs s'ajustà a les bases que segueixen :

Primera. Els oferiments seràn rebuts pel Consell de la Mancomunitat de Catalunya, fins al terme del 30 d'octubre d'enguany.

Segona. El Consell de la Mancomunitat comunicarà les sol·licituts on constin aquests oferiments al Consell d'Investigació Pedagògica perquè informi raonadament sobre les mateixes, des del doble punt de vista de l'acceptació de cada una i de la gradació de la seva importància.

Terça. En virtut d'aquest informe tècnic, el Consell de la Mancomunitat escollirà quatre dels oferiments, als quals correspondrà amb la instauració de quatre Biblioteques. Haurà de triar-ne almenys una de cada un dels graus aprovats.

Quarta. Aquesta selecció serà feta abans del terme del 31 de desembre d'enguany i es procurarà que les noves Biblioteques estiguin en disposició de donar-se al servei públic en tot l'any de 1916.

Cinquena. Les institucions que creï la Mancomunitat, en virtut dels oferiments rebuts, s'ajustaran a tots els acords i bases del projecte aprovat per l'Assemblea de la Mancomunitat. Segons aquest projecte, les Biblioteques tindran, a més del caràcter de dipòsits de llibres, el de sucursals de la Biblioteca de Catalunya; estaràn servides per personal amb títol facultatiu obtingut en l'Escola especial que instaurarà la Mancomunitat, tindran un sistema comú d'ordenació i catalogació i hauràn d'estar instal·lades (almenys les Biblioteques de segon i tercer grau) en locals bastits exprofés.

Les Biblioteques de primer grau rebran un fons de llibres important almenys 5.000 pessetes; les de segon grau, un fons de llibres de pessetes 3.000; les de tercer grau, un fons de llibres de 1.000 pessetes.

Sisena. Els oferiments que es facin al Consell de la Mancomunitat importaran el mínim següent :

a) El terren per a l'instal·lació.

b) Una subvenció anual important el 10 per cent del fons inicial que la Mancomunitat dona, o sigui una subvenció de 500 pessetes a les Biblioteques de primer grau; una de 300 a les de segon, una de 100 a les de tercer.

c) El servei material de llum, aigua, etc., que l'instal·lació de la Biblioteca necessiti.

INGRÉS A L'ESCOLA DE BIBLIOTECARIES

Selena. Essent els ofertors els Municipis, els seus oferiments hauràn d'haver estat aprovats en sessió i per la Junta de Vocals Associats.

En cas de tractar-se de Corporacions o particulars, l'oferiment haurà d'ésser legalitzat en deguda forma i garantit per mitjà de dipòsit o altra forma equivalent.

Vuitena. En cas de semblar anàloga l'importància i facilitats de dos dels oferiments presentats, el Consell de la Mancomunitat procurarà en el possible distribuir ja les primeres instaurances entre les diferents regions catalanes.

Novena. Immediatament d'oberta la Biblioteca es constituirà un Patronat designat pel Consell de la Mancomunitat de Catalunya i en el qual haurà de tenir lloc un representant almenys de l'entitat que hagi fet la sol·licitut. Les funcions d'aquest Patronat es determinaran en cada cas per estipulació d'uns Estatuts, que no podran ésser modificats sense aprovació del Consell de la Mancomunitat.

CONVOCATORIA DEL CONCURS DE 1915 PER L'INGRÉS A L'ESCOLA DE BIBLIOTECARIES

El Consell Permanent de la Mancomunitat de Catalunya obre concurs per proveir deu places d'alumnes de l'Escola de Bibliotecaries que acaba de fundar, destinada a proporcionar personal facultatiu a les Biblioteques Populares que han d'implantar-se a les localitats de Catalunya.

La carrera s'ajustarà a les Bases següents :

Primera. L'ensenyança a l'Escola de Bibliotecaries durarà tres anys, acabats els quals l'alumna podrà ser admesa a examen de revàlida. L'aprovació d'aquest examen dóna directament ingrés al Còs especial de Bibliotecaries, en el qual s'entrarà amb la categoria de Directora d'una Biblioteca de tercer grau o d'ajudanta en una Biblioteca de primer o de segon grau. El sòu d'entrada serà superior a 1.000 pessetes, amb dret als augments per raó d'anys de servei i de categoria de la Biblioteca servida, que a son temps la Mancomunitat fixarà.

Segona. Les ensenyances que comprèn la carrera de Bibliotecaria, son les següents :

Coneixements teòrics i pràctics sobre bibliografia, bibliologia, biblioteconomia i paleografia; llengües llatina i grega; teoria i historia de la cultura; principis i desenrotlle històric de les ciències físiques i naturals; classificació de les ciències; ètica i dret usual; historia de la literatura general i espanyola; historia de la literatura catalana; historia de l'art; gramàtica catalana; geografia general; pràctiques de servei de biblioteques.

Durant els anys d'estudis a l'Escola, cursaràn també una llengua estrangera moderna distinta de les aprovades en l'examen d'ingrés.

Terça. La matrícula per a l'examen d'ingrés serà de 50 pessetes, i de 10 pessetes i 5 pessetes per assignatura de classe diària o alterna respectivament. Per al certificat de l'examen de revàlida abonaràn 150 pessetes.

Quarta. Les aspirants a examen d'ingrés a l'Escola hauràn de tenir més de 17 anys. Hauràn de conèixer les llengües catalana i castellana, posseir i demostrar en l'exercici d'ingrés els coneixements propis de l'ensenyança primària, i saber traduir la llengua francesa i tenir nocions d'altra llengua estrangera moderna, a elecció de l'aspirant.

Cinquena. L'examen d'ingrés compendrà tres exercicis. Un d'oral, contestant un interrogatori general sobre temes d'ensenyança primària. Un d'escrit, desenrotllant, en el terme de dues hores, un tema escollit per la candidata entre tres temes proposats pel tribunal. I un exercici de llengües.

Sisena. El terme de presentació de les sol·licituts serà des del 16 de setembre fins al dia 15 d'octubre de 1915. Les sol·licituts hauràn de presentar-se al Departament de Governació de la Mancomunitat de Catalunya (Palau de la Generalitat).

Setena. Els exàmens d'ingrés tindran lloc en la segona quinzena d'octubre, i el curs serà obert el primer dia feiner de novembre.

OBRA DE BIBLIOTHEQUES POPULARS

A fi d'una major divulgació de la magna empresa de les Biblioteques Populars a Catalunya i per a propaganda de les mateixes, i informació de localitats, particulars, etc., una secció especial és constituïda dins l'*Associació Protectora de la Ensenyança Catalana*, amb el nom de *Obra de Biblioteques Populars*.

Aquesta *Obra* ha publicat una *Crida*, que ha escampada per tot Catalunya. La reproduïm a continuació:

És una antiga llei la que fa néixer les més altes efusions al volt de les més altes idees. Hi ha un precedent en totes les èpoques, que en la cursa de les accions més belles ha voleïat la crinera dels més bells entusiasmes. És, doncs, obeïnt a aquest precedent i a aquella llei antiga que la nostra actuació comença. La Mancomunitat de Catalunya ha pres darrerament un acord de la més alta significança. En la nostra Assemblea Nacional s'ha acordat l'instauració de Biblioteques Populars a Catalunya com a millor mitjà per a la difusió de cultura en el nostre poble. I l'*Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana*, que ha estès sa col·laboració a tot el que sia difondre coneixements segons una manera ben nostra, ha cregut que devia aportar sa contribució d'amor i crear en en son si un organisme fomentador de les institucions ideades. Heu's-aquí la raó d'existència d'aquesta *Obra de Biblioteques Populars*.

Mancava a Catalunya una intensa acció difusora de coneixements que fos ensems regularitzada per una disciplina orgànica. Heu's-aquí, doncs, la missió de les Biblioteques Populars: difondre saber amb seny: crear fonts de coneixement apartant-se d'aquells exemples de sales de lectura on es recullen totes les publicacions gratuïtes i tots els llibres inútils que s'han escrit. Les Biblioteques Populars seran respecte això d'una gran eficàcia, car en elles una consciència superior establirà una selecció de contingut. Els que sien assedegats de coneixements no exposaran llur esperit sobre l'abim d'una cultura dubtosa. D'aquesta guisa s'enriquirà la vida dels llocs on aquestes Biblioteques Populars s'instaurin, car elles difondran saber, que és norma, que és llevor d'educació civil. Temples de civilitat podríem nomenar aquestes Biblioteques Populars de Cata-

lunya; temples en el silenci dels quals s'educarà el jove esperit del nostre poble.

Al foment d'aquestes belles institucions la nostra obra dèu encaminar-se. I per donar eficàcia a la tasca hem d'adreçar-nos principalment al poble que és el que les ha d'estimar. D'ell n'ha de pervenir el triomf de l'idea nascuda. Que el poble la compregui i l'ami és el deure que ens hem imposat. Cal que en les ciutats i viles catalanes es desperti un daler de possessió de la Biblioteca Popular. Cal que la gent la demani com demanaria pa en temps de fam o aigua en temps d'eixut. És precis que floreixi arreu de Catalunya la il·lusió nova. Tots els homes deuen influir en llur radi d'acció perquè les corporacions les sol·licitin. Així, en el sol acte del desig, l'influència de la Biblioteca ja es deixarà sentir. Car ha d'ésser una sensació molt bella trobar-se pres d'un anhel que agermani les tendències més diverses, com el d'aquestes Biblioteques Populars que s'escamparan per la nostra terra com una benedicció.

Eugeni d'Ors, president; Antoni Sansalvador, vice president; Lluís Segalà i Estalella, Joaquim Folguera, Albert Bastardas, Francesc Layret, vocals; Francesc Rosell, secretari.

ELS AMICS DELS QVADERNS

Aquesta secció és oberta a una correspondència entre els mestres, sobre punts breus i concrets.

— *Quines cançons van millor per l'escola?* — A. V.

— Primerament, cal posar-nos d'acord sobre el que ha de ser el cant a l'escola. En moderna pedagogia trobem que el cant a l'escola ha de florir, no a hora fixa, sinó a hora oportuna; que ha de servir sols per cantar (i dançar), no per res més; que ha de ser pels infants, perquè els infants sàpiguen el goig de la cançó, no perquè el donin als altres.

Lo darrer, suposant sempre que no han de celebrar-se mai més a l'escola *festes escolars* pel públic, això és, que no siguin solament per la joia dels infants. Si estem d'acord podem abominar ja els cants escolars que porten una fi: ensenyar gramàtica, urbanitat, amor als pobres, a la patria, etc. En canvi, acollim amb tot cor les cançons de la terra, i amb elles, les seves germanes de tots els països, si volem. Les cançons de la terra són prou conegudes i fàcils de trobar. Us aconsello que les escornifleu un poc pel migdia de França, terra nostra també, on hi trobareu mostres gentilíssimes. Per exemple: en G. Pierné ha publicat uns tomos *Voyez comme on danse*, *Voyez comme on chante*, que són una esquisideta apostada per l'escola. Després de les cançons de la terra, girem-nos cap als clàssics. No hi ha res més segur i millor. No és cosa nova portar els clàssics a l'escola. A França, Maurice Bouchor, ha fet un recull on hi ha *El cant de la joia* de la Novena Simfonia de Beethoven que als nois els val més, de segur, que aquell pa que duen a sota l'aixella. Entre els clàssics, o millor entre lo popular, ja s'hi pot posar, pensem, Jaques Dalcroze. Amb les cançons d'ara, tant de la terra com de fóra, si volem, cal molta precaució. No perquè hi manquin coses acabades, sinó per la por de no encertar, que no hi ha res tant agafatós com el mal gust en música. És convenient que les cançons es dancin d'una manera ben senzilla. No hem de ser contraris de les cançons amb gestos. En dir dançar ja volem significar els gestos, però amb aquella gràcia, frescor i espontaneïtat de la dança o del jòc. — A. Galí.

—*Desitjo emprendre l'estudi de la ciència psicològica experimental. Quina orientació m'aconsella de seguir?*—*Un mestre nacional de Girona.*

—La psicologia experimental és una ciència tota recent. Si bé compta ja amb una sèrie considerable de dades d'una valor positiva, i d'immediata aplicació a la Pedagogia, es troba lluny, no-res-menys, de constituir una estructura sòlida i sistemàtica. Així li dona un especial atractiu: l'esperança que l'eficiència del nostre treball pugui representar una aportació més a la ciència neixent, una contribució eficaç a la seva constitució definitiva.

Lo que convé és que les primeres passes se donin en terren ferm, començant per un estudi sòlid de la fisiologia humana i, especialment, del sistema nerviós. Després, pot emprendre's l'estudi elemental de la psicologia abstracta, podent tot seguit entregar-se al de la psicologia pedagògica i experimental. És aconsellable en aquest període, la lectura dels llibres de William James, especialment sos «Principis de Psicologia» i ses «Converses pedagògiques», que serveixen admirablement com a introducció de posteriors i més profundes estudis. Conegut ja el funcionament orgànic del nen, i en possessió dels principis de la psicologia general i de la pedagògica, és convenient «llençar-se», escollint tot ço que de bo hi hagi en la copiosa bibliografia amb què aquesta ciència compta.

De les obres de Claparède, Vanderbilt, Decroly, i, sobre-tot de Binet, poden treure-se'n lliçons profitosíssimes. És especialment recomanable la col·lecció de treballs que, amb el nom de «L'année psychologique» publicava aquest darrer, en col·laboració amb homes eminents de tot Europa, i que són un veritable índex de totes les experiències i descobertes efectuades en la psicologia experimental de vint anys ençà. — A. Nin.

LLIBRES

DICCIONARI AGUILÓ. Materials lexicogràfics aplegats per MARIAN AGUILÓ Y FUSTER. Publicació de l'*Institut de la Llengua catalana* de Barcelona. *Fascicle II*. 1915.

Amb aquest segon fascicle, és closa la lletra B en la delicadíssima tasca d'ordenació que, dirigida per en Pompeu Fabra, es ve fent de la gegant replega de materials lexicogràfics comunament coneguda amb el nom de «Diccionari Aguiló».

Constitueix un preludi pompós al sospirat Diccionari d'Autoritats que està preparant el mateix Institut de la Llengua catalana. És d'esperar que a aquesta magna obra nacional sien incorporats els nobles esforços menats cap a una fi que mai no s'assoliria, per diversos estudiosos: Labernia, Balari, Bulbena, Alcover, Alart... cada un amb el seu sentit particularíssim. I no serà la menys interessant la incorporació de l'Aguiló, que pot dir-se pare, guia i mestre en l'ascensió del nostre verb en pura nacionalitat i sever gust. — C. R.

L'ALIMENTACIÓ DE L'HOME, per JAUME RAVENTÓS. Publicació de l'*Institut Agrícola Català de Sant Isidre*. (Barcelona, 1915).

És una obreta d'educació popular. Encara que la seva aparició vulgui modestament explicar-se per una comanda de les actuals, difícils circumstàncies econòmiques, aquest opúscol d'en Jaume Raventós perdurarà per la valor radical dels coneixements que s'hi contenen, i sobre tot, com a model del que ha de ser la nostra literatura de vulgarització.

Va especialment endreçada a les mestresses de família, a les quals planteja i resol els cabdals problemes següents: 1.^{er} Quina mena de principis alimenticis necessita l'home per alimentar-se. 2.^{on} Còm se digereixen cadascún d'aquests principis. 3.^{er} Quina quantitat de cadascún d'ells necessita. 4.^{art} Els aliments que tenim entre mans i solem gastar, quina proporció porten d'aquests principis alimenticis i a quin preu els donen. 5.^è Quines racions farà la mestressa per alimentar la família i posar les despeses de la taula en relació a la butxaca. 6.^è Errors en què se sol incurrir comunament.

Tot això, exposat clarament i cenyida, sense concessions ni a les ab-

surdes ignorancies verbals ni a les superiors coneixences científiques, amb una gracia viva que entra pels ulls—altrament tot el mateix aire d'aquella revista de divulgació doctrinal, que, digna d'un públic més vast, edita en Jaume Raventós a S. Sadurní de Noya : *L'Àpat*. — C. R.

DISCURSO INAUGURAL LEÍDO EN LA SOLEMNE APERTURA DEL CURSO ACADÉMICO DE 1915 A 1916 ANTE EL CLAUSTRO DE LA UNIVERSIDAD DE BARCELONA, por el Dr. D. JESÚS GOIZUETA I DÍAZ. (Barcelona, 1915).

Segons el Dr. Goizueta, «el problema de la enseñanza pública no consiste en crear algunos sabios de veinte años, sino en poner a todos en condiciones de que lo sean a los cincuenta... Y si la enseñanza ha de tener por objeto principal el formar buenos profesionales, han de escogerse las materias de modo que, tendiendo al fin antedicho, salgan los revalidados en condiciones de ejercer sus respectivas carreras de una manera correcta». En aquest respecte se'ns demostra molt optimista : «¿Se consiguen ambas cosas en España? Hoy sí... Nunca he oído decir a nadie que las carreras libres se ejerzan en España peor que en otras partes, ni que los licenciados de nuestras Universidades dejen de cumplir con sus deberes profesionales por ignorancia y falta de conocimientos técnicos» i «todo cuanto aquellos hombres saben, a la Universidad española se lo deben».

Així, doncs, sembla que el problema universitari no existeixi. Però el Dr. Goizueta el sent venir : «dudo de que antes de pocos años pueda decirse otro tanto, si todo siguiere por el mismo camino que va; y afirmo que podría evitarse esta decadencia intelectual que yo preveo». És més, no obstant les seves coratjoses afirmacions, el Dr. Goizueta dóna, indirectament però, com plantejat amb tota sa cruesa el problema docent «al observar en exámenes y grados la escasa acción extensiva que se obtiene, y al considerar el inmenso perjuicio que sufre la nación con esta caída de nivel intelectual, que cada año se acentúa más y más».

Per exagerada reacció contra els que veuen tot el mal de l'ensenyança espanyola en el *factor docent*, el Dr. Goizueta el senyala en el *factor discent* : «es el *factor alumno* dotado de vocación a la carrera que sigue, y cuya aplicación y buena voluntad para el estudio dependen, casi por completo, del ambiente que le rodea en su casa. El problema de la cultura patria es, por consiguiente, un *problema de familia*». És a dir, com que «en España se enseña mucho y bien» i com que «el prejuicio de que no

se aprende, *cuando no se aprende*, porque no se enseña o porque se enseña mal» és una «creencia absolutamente errónea», resulta que tota la culpa del mal fruit de l'ensenyança la tenen els alumnes, que estudien poc; i la culpa que ells estudiïn poc la tenen els llurs pares, que no els fan estudiar.

El Dr. Goizueta assenyala amb exactitut els defectes de l'educació — o millor, de l'ineducació — que el noi sol rebre a casa seva, i també la diferència amb què els pares descuiden tot allò que a la vida universitària es refereix. Això és ben cert, com també ho és que l'alumne procura que la matèria explicada sigui lo més curta possible, per així amb més facilitat arribar a l'aprobació de cursos i a la revàlida. L'alumne no n'està pas lliure de culpa, però cal tenir en compte que molt més gran que la seva és la responsabilitat del catedràtic, perquè l'actuació d'aquest pot ésser de molt més gran eficàcia. El bon alumne ha de soportar el mal catedràtic; el bon catedràtic, per contra, pot corregir o expel·lir el mal alumne. Veiem cada dia que a l'entorn de certs catedràtics — els catedràtics que saben i que ensenyen — tot seguit hi floreix una escola selecta de gent que treballa i s'aprofita, mentre que al volt de certs altres catedràtics — els catedràtics d'*aula i olla* — només hi ha, i amb gran alegria llur, que la pau de l'estepa.

El pecat fonamental de l'ensenyança pública espanyola està en què la Universitat no és una *universitat*, un conjunt harmònic, sinó que és una *diversitat*, una desbaratada juxtaposició de catedràtics savis amb catedràtics ignorants, d'apòstols de la ciència amb percaçadors de la nòmina. Mentre això subsisteixi, l'Universitat no podrà mai imposar-se prestigiosament a la consciència del *bon estudiant*, que seguirà com fins ara, admirador per l'home savi i abnegat que en laboratoris, arxius i seminaris l'ensenyava de treballar, i despectiu per aquell altre que, limitant son treball a mitja horeta, procura amagar, amb la borla del birret i els plectres de la toga, l'ignorància i la neciesa que tot ell traspua.

Encara que es possessin des de demà mateix en pràctica tots els remeis que suggereix el Dr. Goizueta — que poden sintetitzar-se en l'assistència i l'estudi dels alumnes i el control de llurs pares — el problema universitari continuaria pendent. Perquè no és pas una solució l'assistència a classe, quan dintre d'ella han de sentir-se conceptes com allò, que «el buey es un montón de paja» o que l'allotjament de l'exèrcit té el gran avantatge de facilitar a les famílies «el enlace de sus hijas con bi-

zarros y valientes militares»; ni tampoc l'estudi a casa n'és cap de remei, quan ha de servir per aprendre de cor — sense deixar-se ni una síl·laba, si no es vol perdre la *bona nota* — paragrafs com aquell, que «los ingleses se emborrachan de una manera fina, pero los españoles, en bebiendo unas copitas de más, arman una de palos y cuchilladas que Dios tirit», o judicis tan *definitius* com el de que «Shakespeare fué un genio de costumbres abyectas, en cuyos dramas no hay fidelidad histórica ni moralidad».

El problema és molt més complexe que no li sembla al Dr. Goizueta. El *factor discent* ha de contribuir a resoldre'l — qui pot dubtar-ne? — amb la seva vocació i amb el seu estudi, però el *factor docent* ha de contribuir-hi també amb ciència i amb ensenyança. És a dir, com materia prima es requereix del catedràtic el saber, i de l'alumne la preparació; però aquestes qualitats romandrien estèrils si no es relacionessin mitjançant el bon mètode de l'un i l'aplicació de l'altre. Quan això succeeixi, quan la Universitat deixi d'ésser una oficina de l'Estat, quan s'hi vagi per la ciència i no pas per l'assignatura, llavors el catedràtic esdevindrà mestre i l'alumne esdevindrà deixeble, que és allò que tota ensenyança conscient de la seva responsabilitat, procura. — N.

RECHERCHES SUR LES SOCIÉTÉS D'ENFANTS, per J. VARENDONCK. Publicació de l'*Institut de Sociologie Solvay*. (Brussel·les, 1914).

Exposa Varendonck, en aquest llibre interessantíssim, els resultats d'una recerca que anteriorment havia ja atret l'interès d'altres estudiosos (Johnson, Mumford, Sheldon, Ghee, Cousinet, Gulick, Ellwood), sobre les societats que organitzen naturalment els nois en llurs jòcs o per realitzar alguna fi, lícita o il·lícita, que es proposin. L'autor va servir-se d'un qüestionari compost de 41 preguntes, havent obtingut 308 respostes, de les quals solament 134 han estat utilitzades.

Els grups s'organitzen espontàniament segons una base fixa, que s'apoiïa, per una part, en l'autoritat dels *meneurs* i per l'altra en la subordinació dels simples membres. La relació diària provoca modes de reacció i regles que s'orienten segons una direcció constant; d'on neixen lleis no escrites que són, però, tant més rígidament respectades com més es prolonga la durada del grup. Aleshores, els nois no en tenen prou amb trobar-se a l'escola, sinó que es troben fòra d'ella per realitzar jòcs col·lectius.

A un moment donat, es veu néixer la consciència col·lectiva, que anirà successivament afermant-se i millorant-se, i aquesta aparició coincideix amb el respecte a un codi de moral particular que obliga els membres a protegir-se recíprocament, a unir-se en estreta solidaritat, mes que, a l'ensams, els obliga a adoptar una actitud hostil enfront dels perills que amenacen la coordinació del grup.

En aquest punt, la societat infantil assumeix un caràcter autocràtic de tal guisa determinat, que el *meneur* fa pensar que l'individu es troba en una tribu primitiva i que és a un temps cabdill de guerra i àrbitre de la pau. El fet que la seva desaparició determini la dissolució del grup, demostra que sa presència és indispensable per conservar l'organisme social que ha segellat amb la seva personalitat.

Varendonck posa de relleu el fet interessant que tots aquests fenòmens tenen un caràcter de gran espontaneïtat i no reben la influència de la imitació.

Les manifestacions en aquesta forma característiques del desenrotlle de la societat infantil semblen inherents a tota organització social humana.

El volum del qual ens ocupem es divideix en quatre capítols. En el primer és feta la descripció general dels grups que fa sorgir l'activitat gregària dels nois; seguidament, mostra l'autor com i en quin moment apareix el *meneur* en els diversos grups; cerca les característiques que el distingeixen dels simples membres; demostra com la seva autoritat augmenta amb el grau d'organització de la societat; analitza la psicologia particular dels membres, exposa les convencions generals i els signes per mitjà dels quals se manifesta la consciència col·lectiva i mostra l'actitud moral dels socis entre ells i enfront dels estranys.

Acaba sostenint que el sotmetre els infants a condicions comuns d'existència provoca en ells una organització de naturalesa particular que constitueix, de fet, l'educació de la sociabilitat llur.

Aquest treball, fruit d'una mentalitat privilegiada i excel·lentment dotada per a la recerca científica, és interessantíssim tant per al pedagog com per al sociòleg i el psicòleg.

El llibre és publicat per l'*Institut de Sociologia Solvay*, de Brussel·les, en un dels fascicles — el darrer aparegut abans d'esclatar la guerra — de les seves *Notes i Memories*. — A. N.

REVISTA DE REVISTES

L'AUXILI DEL METGE ESCOLAR PER LA ELECCIÓ DE PROFESSIONI, per GERTRUDIS ZUCKER. *Zeitschrift für Schulgesundheitspflege*. (Juny 1915).

Fins no fa gaires anys, en acabar-se els anys d'escola, els nens triaven l'ofici o professió que més els agradava, sense parar molt sovint mica d'esment en la llur capacitat física i intel·lectual, i amb una coneixença superficial i insuficient de l'esdevenidor econòmic que se'ls obrís. Les conseqüències desastroses d'aquesta lleugeresa, que es traduïa en danys, no solament pels interessats directament, mes també, encara que en menor grau, per la societat, van dur a pensar que l'auxili i consell per la elecció de professió havien de ser inclosos entre les obres d'acció social. En diverses localitats se reuniren mestres, metges, industrials, comerciants i representants dels centres oficials de col·locació, i constituïren comitès amb aquest objecte. El procediment seguit, en general, consisteix en fer que el nen, en sortir de l'escola, ompli un formulari imprès, indicant quina professió desitja seguir; després, el mestre i el metge escolar, en el mateix document, consignen el llur dictamen sobre el cas, i, si no estan conformes amb el desig del noi, proposen la professió que aquest ha d'empendre. Aquest formulari es remet al centre oficial de col·locacions. L'influx del metge escolar en aquesta obra de consell no és tan decisiu com hauria de ser, perquè s'esdevé sovint que el noi canvia de parer després que el metge ha donat el seu dictamen, i així aquest queda sense cap valor. A més, la pràctica ha demostrat que és inútil que el metge s'amoïni en proposar una altra professió al noi que n'ha triada una d'incompatible amb el seu estat de salut, perquè aquell no té en compte per donar la seva opinió, sinó les condicions de l'aspirant; però no les circumstàncies econòmiques, que són, gairebé sempre, les que decideixen. Perxò millor fóra que el metge escolar, en comptes de donar dictamen sobre una professió o proposar la que a ell li sembli més apropiada a les condicions del nen, consignés el seu parer sobre la constitució física de cadascun dels candidats i ensems informés sobre les condicions sanitàries de les professions de què poden dis-

posar els centres de col·locacions. Per la primera cosa bastaria recollir les fulles sanitàries que es porten a l'escola i completar-les amb les observacions especials sobre cada cas. Quant a la segona cosa, seria força convenient que els metges prepararessin uns quadres sobre les condicions higièniques de les professions cabdals. Amb aquest quadre i la fulla sanitària a la vista, qualsevol persona podria decidir amb bon encert sobre l'elecció de professió. — C. R.

REVISTA ESCOLAR DE ASTURIAS. (8 Setembre 1915).

Ha començat de sortir a Oviedo aquesta revista, organ del magisteri asturià. És dirigida per D. Celestino García Muñiz i és visible en ella una tasca considerable d'orientació deguda a l'inspector provincial de primera ensenyança D. Antoni J. Onieva. D'ell és l'article presentació que traïm :

«No la humilitat, sinó la sinceritat frena les puntes de la nostra ploma apaïgant les nostres arrogancies juveníoles i forçant-nos a manifestar que aquesta Revista no aspira a ser sinó *un ensaig modest* del que pot sobre el Magisteri àvid de perfeccionament, una acció educadora i continua de l'Inspecció.

La visita que l'inspector fa al Mestre, la visita exigida per la llei, no és cap força suficient per una impulsió de noves orientacions; és massa fugitiva : moltes vegades la seva acció, la seva eficàcia, ve a parar en un ensurt del Mestre. L'inspector trigarà a tornar a l'Escola... El Mestre pot respirar tranquil una temporada llarga.

Oh Mestres caríssims! El que sotscriu aquestes línies deixaria per sempre la seva professió si la seva labor sobre el Mestre no encengués sinó una flamarada d'ensurts i angoixes. Prou temences si són homes de bona voluntat disposats a morir d'entusiasme per la vostra missió; prou temences i acoblem-nos tot d'un cop per pensar i obrar per l'educació infantil!... Diguem que la patria ho vol, però diguem-ho sense soroll, sense clamadica, amb austeritat. I diguem-ho un sol camí, però amb l'eina a la mà i el braç nu.

Si aquesta Revista, bons companys meus, exhaureix el seu coratge sorprenent un punt la vostra curiositat i quedant després a recó, aquesta Revista ha de desaparèixer immediatament. No és nada per això, mes per ser el vostre guia espiritual. Vol ser una Escola Normal ambulat i vol que la seva literatura sia d'immediata aplicació; vol ser l'Inspector

visitant-vos cada setmana. No rebutjarà l'informació administrativa que us convingui de conèixer, però lo primordial ha de ser una Metodologia pràctica de les disciplines d'ensenyament, no perquè la llegiu merament, no perquè admireu l'esforç enginyós o informatiu del seu autor, mes perquè l'apliqueu i en compulseu el resultat.

Honoradíssima en reconèixer tota palpitació propicia a la formació d'idees noves sobre el nens, obre aquesta Revista una Secció d'informació infantívola responnent a les inspiracions de l'Eugeni d'Ors. No continuarà tan sols aquesta mena de treballs, nous a Espanya, mes se nodrirà també amb les investigacions paidològiques que anirem recomanant als nostres bons Mestres.

Aspira també aquesta publicació a servir d'exemple (modificat de mil maneres, qui en dubta!) als nostres companys, els ex-alumnes de l'Escola Superior del Magisteri. Si a totes les províncies espanyoles els nostres companys caríssims volen pendre aquesta tasca de fundar i dirigir Revistes professionals pels seus Mestres, haurem aconseguit a Espanya de formar entre els Mestres una cultura moderna, uniforme, que no trigarà a donar els seus resultats en la massa infantívola espanyola.

Per dur a terme aquesta labor, ens som acoblats un grup d'homes de voluntat. Tothom que tingui alguna cosa per ensenyar als altres, que ens ajudi : aquestes pàgines estàn a disposició seva.»

NI EXÀMENS NI EXPOSICIONS, per LUIS PÉREZ TADEO. *El Clamor del Magisterio*. (5 d'octubre 1915).

L'escola moderna no ha estat compresa, per la qual cosa és encara mirada amb prevenció. Tots els nostres esforços seràn inútils mentre no comptem amb la col·laboració dels pares dels nois, els quals creuen que els mètodes i els procediments d'ensenyança han romàs estacionats en el punt en què ells els deixaren en sortir de l'escola. D'aquí que ni exàmens ni exposicions serveixin per donar a conèixer al poble la bondat de la labor educativa. Les exposicions escolars són indubtablement un gran mitjà per conèixer en tot temps l'obra de l'Escola; però és precis donar-los més importància. Igual que es feia en els antics exàmens, s'ha de premiar al noi expositor que ho mereixi, donar la major publicitat a aquests actes i deixar oberts els locals on siguin instal·lades durant el temps comprès entre un curs i l'altre. És precis que el públic les visiti, que el pare les senti, que el noi les anhelí. I quan a la fi sigui comprès llur gran poder

educatiu, llur força pedagògica, ajuntant tots els nostres esforços, procurem organitzar-les degudament. — A. N.

LA CATALUNYA QUE TREBALLA I QUE JUGA

Sabadell. — L'exposició de pintura i escultura que s'exhibí ara fa poc, donà motiu per a la celebració d'una serie de conferències dissortant sobre qüestions relatives a aquelles arts, les quals foren donades en el Saló d'actes d'aquell Ajuntament per tan prestigioses personalitats, en el moviment cultural de Catalunya, com són : en Martí Casanovas, en Feliu Elías, en Joaquim Torres García, l'Eugeni d'Ors i en Josep Aragay. D'aquestes conferències en donarem aquí una lleugera impressió, sintetitzant en breus paraules el contingut doctrinal de cadascuna. — En Martí Casanovas disertà sobre l'escultura nostra de la darrera generació, senyalant-li un valor de definitiva unitat que li dona ja un prestigi innegable de principi i d'escola. Trobà fonda compenetració, que palesà amb bells raonaments, entre l'obra escultòrica del nostre temps i la filosofia d'orsiana de l'home que treballa i que juga, així com amb l'esperit que informa el *Glosari*. Es limità a parlar de tres dels nostres escultors, per considerar-los més representatius : l'Henric Casanovas, l'Esteve Monegal i en Josep Clarà. Senyalà l'evolució den Casanovas, des de la seva època impressionista primària, passant per la «dòna de Gosol», que significa ja un esperit d'investigació intel·ligent, fins a arribar a l'orientació clàssica, fonament i essencialment catalana, amb la plasmació de «Teresa» i de «Persuasíó». Igualment estudià el procés de l'obra den Monegal des dels seus inicis, tots plens de l'anhel d'una definitiva orientació, fins a les seves darreres i ja fermes manifestacions, inspirades en la tradició grega i que deixen entreveure l'influència i el mestratge den Clarà. Definí el caràcter de l'escultura d'aquest últim, incorporat també a la nova estètica, i digué que l'art den Clarà representa un treball, però no un jòc, essent així que la seva obra no tendeix a definir i, per tant, a inventar, anc que ella tingui un valor definitiu com a força expressiva de la sensació. Resumint, plantejà el problema d'una escola d'escultors, de la qual creu que en Monegal és el que millor podria exercir-ne el mestratge, infontent-li l'esperit que més fàcilment podria assimilar-se. — La

conferència den Feliu Elías versà sobre el valor de l'impressionisme. Per arribar a la data en què pot considerar-se que es formulà aquest moviment col·lectiu de l'impressionisme, féu una compendiosa ressenya de les diferents escoles que el precediren i en senyalà l'influència, estenent-se en interessants disquisicions sobre les mateixes i sobre les diverses doctrines estètiques sostingudes pels pintors de tots els temps, i passà a historiar la pintura francesa del segle XVIII. Digué que l'impressionisme fou el coronament d'un esforç secular de la pintura per arribar al desenranyament de la seva veritat. Féu un detingut estudi dels pintors impressionistes francesos, remarcant la llur decisiva influència en el nostre temps, i acabà parlant i estudiant l'impressionisme a casa nostra, dient que té un fort valor que encara fins avui no havia estat pregonat. — En Joaquim Torres García donà la tercera de les conferències, fent un resum de l'evolució pictòrica a Catalunya en el darrer quart de segle. Començà dient el seu concepte de l'art, que es funda en el principi, que no dèu pintar-se lo anecdòtic, sinó que ha d'anar-se a lo essencial, a lo que perdura a través de tot i constitueix la veritable bellesa, fent així, anc que servant el llevat de la raça i precisament per això mateix, un art universal i pur. Estudià tot-seguít l'evolució de la pintura a Catalunya, concretant-se a l'època per ell viscuda i en la qual ha actuat, i posant de relleu les diferents escoles que en aquest temps han estat. Després parlà de l'escola de decoració per ell iniciada i de la concepció que té d'aquest art, que compta ja entre nosaltres amb alguns valiosos adeptes formats al volt den Torres García. Finalment, digué que l'art de la nostra terra dèu inspirar-se en l'art hel·lènic, en el qual nia la seva tradició, i advoca per la potència d'un art purament mediterrani. Parlà també del divorci de l'artista i del poble, per culpa de l'un i de l'altre, i proclamà que l'únic art que pot desfer aquest divorci és el que es nodreix de la realitat i de la vida. — Començà l'Eugeni d'Ors recordant unes paraules que pronuncià, en arribada la seva agonia, el gran poeta Jean Moréas: *Il n'y a pas d'ancien en art; il n'y a pas de nouveau: tout ça ce sont des bêtises.* Afirmà que no existeix art nou ni art vell, ja que les formes en què es manifesta són sempre les mateixes; així com tampoc hi ha bellesa nova ni bellesa antiga, perquè la bellesa és una en tots els llocs i en tots els temps. Per demostrar aquestes paraules, l'Eugeni d'Ors, en prosa viva i elegant, féu una dissecció de totes les escoles que han predominat en algun temps, des del romanticisme més exacerbat fins al realisme servil

i impersonal de l'escola francesa, i de tots els que han volgut portar al món de l'art aires d'innovació, per dir com tots els esforços han estat vans per produir una bellesa nova, no havent quedat sinó molt poques obres immortals de totes aquelles provatures i tanteigs. Canta, no-res-menys, la sobirania de la bellesa eterna i fa relluir, com a exemples immortals de l'art, les formes clàssiques de la Danae i el Discòbol. — «L'art català contemporani, la seva herència i el seu llegat». Aquest era el tema de la conferència den Josep Aragay, darrera de la serie, la qual es dividia en tres parts. En la primera analitzà l'època del nostre academicisme en el segle passat, senyalà els greus defectes d'aquesta tendència, com era l'encarcament que als artistes imposava, obligant-los a pintar la realitat, segons les inflexibles regles acadèmiques, renunciant així al propi temperament i fent un art sense vida, més que d'artista d'home que practica un ofici. Parlà seguidament el conferenciat de la decadència d'aquell academicisme, al qual sobrevingué una època més perniciosa encara amb la febre del flamenquisme i de les reproduccions arqueològiques, típiques i pintoresques; allavors que els artistes, per produir, havien de documentar-se, com fan els historiadors, i es torturaven amb la reproducció de la quincalleria de moda. Però vingué una nova etapa sota l'influència dels pintors francesos, i la filosofia i la ciencia foren elements per a la renovació d'aquell art que, dolent com era, feia semblar bo l'academicisme d'abans. En aquest punt consignà el conferenciant les noves tendències de la nostra pintura, o sia l'impressionisme, el cubisme i el futurisme. Acabà dient que és en la Naturalesa on l'art té la seva font pura i inestroncable, sempre que l'artista sàpiga representar-se-la amb sinceritat i posi en el seu treball quelcom de personal, puix l'originalitat és lo més preable que en l'obra artística hi ha. És així com podrà fer-se definitivament la regeneració de la nostra pintura, aquesta regeneració que fermenta en l'esperit de tots els artistes d'avui. — J. A. C.

Olot. — Fa un quant temps que surt en aquesta ciutat una publicació d'un precís i fidel esperit: *Vida olotina*. En la quinzena de números apareguts, no s'hi nota la més lleu concessió a cap sentimentalisme local, a cap ira d'escola, a cap comoditat d'improvisació. La política, serenament nacionalista, s'hi segueix pas a pas, i tota una campanya electoral és posada sota l'advocació de Joubert. Comentant un article de la revista madrilenya *Espanya*, s'hi fa ara una gallarda professió de fe: relació amb les nacions veïnes, intervenció — en altre mot diríem: *Imperialisme*. — R. C.

INFORMACIÓ

JOAQUIM ALMEDA. — El 21 del darrer setembre morí aquest jurista conegut. Fou un gran amador de Catalunya en el seu dret nacional, totes les qüestions interessants del qual se pot ben dir que eren sotmeses al seu clar criteri. I ben segur que tampoc hi havia millor coneixedor que ell del Dret Romà, motlle cabdal de la nostra assenyada concepció jurídica. Don Joaquim Almeda havia estat Degà del Col·legi d'Advocats i President de l'Academia de Jurisprudencia i Legislació de Barcelona, i era un dels Vocals de la Comissió encarregada de la Codificació del Dret Civil de Catalunya.

SALVADOR SANPERE I MIQUEL. — El 25 del passat setembre morí aquest historiador i arqueòleg. Fou un gran actiu. La seva obra és variada i rica, no sempre però cenyint-se a mètode rigorós: l'empenta imaginativa se l'enduia de vegades i construïa en fals. A les seves recerques subtils, als seus viatges remots, se deu la que sens dubte és obra cabdal seva: *Els qcatrecentistes catalans*, historia molt documentada de la nostra pintura migeval: Altres treballs són: *Origens i fonts de la Nació catalana*; *Un estudi de Toponomàstica catalana*; *Les dames d'Aragó*; *Els costums catalans eu temps de Joan I*; *Barcelona, son passat, son present i son pervindre*, etc. Ha mort deixant per acabar una *Historia de Catalunya*.

CARLES G. VIDIELLA. — És mort el 4 d'octubre. Va ser un dels nostres més dignes virtuosos del piano, i ensems un dels mestres que més eficàcia han aconseguit. En els seus deixebles se perpetuarà la seva obra, que sense ells s'hauria vanament esvait en l'aire; ell els haurà transmés allò que va fer-ne tota la força: la *puresa*. En Vidiella, interpretant damunt del piano els grans romàntics, sintetitzà un dia musicalment totes les frisançes, les ardideses, els volers, les fantasies del renaixement català vuitcentista. Ara s'havia recollit i austeritzat; sortia rarament en públic: i la maduresa del seu esperit se donava gaire bé íntegrament al que havia de ser la seva immortalitat: la Pedagogia.

EXPOSICIÓ GENERAL ESCOLAR. — Estigué oberta, del 12 al 25 del passat juliol, a les sales de l'Universitat Industrial. A ella foren cridades totes les entitats de cultura sostingudes o subvencionades per la Diputació de Barcelona.

Els expositors foren en nombre de setanta ú. D'aquesta obra de contrast se'n han tret lliçons profitoses, de les quals no és aquí el lloc de fer-ne llarg esment. Però no és possible deixar d'apuntar la palesa superioritat d'eficàcia d'aquelles entitats que actüen inspirades per un càlid esperit nacionalista, sobre aquelles altres que, sense ideal patriòtic sincer, arrogeguen una vida mesquina i sense mètode, lligada sovint a corporacions descolorides, covardes als amples horitzons de la reintegració catalanesca. Per les primeres, s'ovira un ple renaixement del bell treball que un dia fou gloria nostra, mostrant la irreductible empremta del gust racial. Per les segones, se reconeix el trist palpenteig dels pobles que vulguin oblidar el seu esperit per un esperit estrany que mai no s'assimilarien. La Diputació de Barcelona haurà tingut en aquesta Exposició la justa norma de la seva generositat.

SEGONA ESCOLA D'ISTIU. — A l'organitzar l'Escola d'Istiu de 1914, el Consell d'Investigació Pedagògica, fidel al programa de tasques que la Diputació de Barcelona li encomanava, pretengué donar als mestres mètodes nous d'immediata aplicació a les seves escoles. Però aviat se reparà, que els mestres sortits de la Normal eren mancats de formació, no tenien el còs de coneixements on el mètode ha de penetrar per manifestar-se i produir bons fruits. Perxò en la Segona Escola d'Istiu — que tingué lloc el Juliol i Agost darrers — se canvià de ruta llençant-se a donar als mestres contingut, materials de formació integral i perfecta, per la qual el mètode o apareix espontàniament o és de planera adquisició. Per les reeixides constatades enguany, se pot dir que l'estructura de l'Escola d'Istiu ha quedat ben definida en les seves línies essencials. Els cursos han estat els següents: *Ortografia catalana, Literatura catalana moderna, L'ensenyança de la Gramàtica, Economia domèstica, Historia elemental de l'Art, Pràctiques de Fisiologia botànica, Pràctiques de Química elemental, Pràctiques de Zoologia elemental, Diccio i Expressio, Estudis musicals (Solfeig, Gimnàstica rítmica, Cançons i jocs d'infants), Psicologia escolar, Ampliacio de dibuix, Dibuix de croquis i d'estilització, Dibuix linial i de perspectiva, Treball manual educatiu, Modelat, Cistelleria, Educació física elemental, Ballets populars catalans.* Com a complement, cal esmentar el cicle de conferències, de les quals tenen especialíssim interès la serie de les dedicades al Mètode Montessori, que constituïren un veritable curset intensiu del mateix.

EXTENSIÓ DE L'ESCOLA D'ISTIU . CURSOS DE VESPRE. — Responent a una vera necesstat manifestada pels mateixos alumnes matriculats a l'Escola d'Istiu, el Consell d'Investigació Pedagògica ha resolt repetir durant l'hivern, als vespres, els cursos donats a l'esmentada Escola d'Istiu, fent-los també intensius, això és, d'un o dos mesos de durada en classes diàries o alternes. Aquests cursos se succeiràn els uns als altres durant els mesos d'hivern, degudament escalonats perquè els alumnes puguin seguir tots els que tinguin similitut o resultin complementaris. Dintre poc se donarà al públic el programa definitiu amb tots els detalls per l'inscripció i assistència. En dit programa hi constaràn cursos de *Química pràctica, Fisiologia vegetal, Geologia, Geografia, Gramàtica, Historia de l'Art, Literatura, Modelat, Dibuix, Música i Dances populars.*

ESCOLA SUPERIOR DELS BELLS OFICIS. — Aquesta nova institució cultural de la Diputació de Barcelona ha obert els seus cursos.

Tot-hom reconeix l'oportunitat de la seva aparició per la fretura que hi ha d'obra bella damunt de Catalunya, en els carrers i places de les nostres ciutats i viles, a dins dels edificis públics, a dins mateix de les nostres llars, en les cambres del nostre treball i del nostre repòs. Però cal començar pels Bells Esperits abans d'arribar als Bells Oficis i a les Belles Obres.

Així emprenen el seu treball els joves i ferms professors de la nova Escola; amb aquest afany de l'home complert i bell per l'obra acabada i bella; amb aquest afany verament pedagògic que fibla a tot educador quan vol realitzar obra de profit humà.

Cal esperar un poc ara la maduració lenta i ja es copsaràn els fruits abundosos.

En números vinents, insistirem sobre aquesta generosa institució nova, donant els fragments més representatius del seu programa de tasques.

ESCOLA CATALANA D'ART DRAMÀTIC. — La Diputació de Barcelona, en fundar, ara fa tres anys, aquesta escola, es proposava de combatre en l'actor la que ha estat causa cabdal de la difícil viabilitat de tot el teatre nostre, fruit d'un entusiasme no del tot madur: l'auto-didaxi, mare de tota rutina, de tot esgarriament del gust. L'esco-

la catalana d'Art Dramàtic ha fet una ràpida creixença, d'ençà que començava humilment adjunta al Conservatori del Liceu, fins ara que amb vida pròpia, regida per un Patronat intel·ligent, ha creat una atmòsfera propícia per l'instal·lació del Teatre Català en casa segura. En el curs darrerament obert, s'han afegit a les acostumades lliçons de Recitació, Història de l'Art, Noció musical, Gimnasia rítmica, Gramàtica catalana, etc., dues noves classes fixes: la Història del Teatre, encomanada al dramaturg Ambrosi Carrión i la Història del Costum, a càrrec del dibuixant Lluís Labarta. En números vinents insistirem sobre aquesta interessantíssima entitat de cultura, esperant donar el discurs que en la inauguració de les tasques d'enguany llegí D. Adrià Gual, director de l'Escola.

CURS DE CONFECCIÓ DE CAPELLS.— El gran èxit dels cursets de Capells i Taques de què en el número passat donàrem compte, ha fet pensar en una sèrie d'empreses que poc a poc convertirien l'Escola de Tall de la Diputació de Barcelona en una veritable Escola de Modes, semblant a les que té París. Ara darrerament—el 1. ^{er} d'Octubre—s'és obert un nou *Curs de capells de senyora, senyoreta i nen, per hivern i primavera*, a càrrec de la mateixa professora D.^a Josefa Caballol. Durarà fins al darrer de Gener de 1916. Ampliades i depurades les ensenyances, s'espera d'aquest curs una eficàcia encara més viva que la de l'ensaiig, palesada en l'Exposició General Escolar del passat mes de Juliol.

ESTUDIS UNIVERSITARIS CATALANS.— Ja han entrat en el tretzè any de la llur actuació. Un gran anhel els donà, un Nadal memorable, naixença: l'anhel de l'*Universitat Catalana*. No l'Universitat sense color i sense sentit, l'amor de la qual no travessa mai enllà de les seves portes, sino la vera *alma mater*, centre i motriu de l'avenç i les energies del poble que l'ha creada perquè vetllés sobre l'integritat del seu esperit. Els que han constituït aquests *Estudis Universitaris Catalans* no han vacil·lat ni un moment en l'entusiasme llur; l'empenta conqueridora ha tingut ja l'eficàcia de la mateixa conquesta per assolir. Ben segur que en tot el nostre llarg debatrem per contrarrestar i suplir les deficiències i malevolences de la cultura oficial, no hem mai superat la solidesa de les càtedres que s'han vingut donant fixament per aquesta institució: Dret civil català, Història de Catalunya, Literatura catalana.

I ara, en el curs que s'inicia, se'n ha fundat una de nova, no menys esperançadora : la d'Arqueologia, a càrrec del Dr. P. Bosch Gimpera.

INSTITUT CATALÀ DE GIMNÀSTICA RÍTMICA.— Aquesta institució cultural ha entrat ja en el quart any de la seva actuació personalíssima i única a la nostra terra. En ella no solament se desenrotlla un vast plan d'educació estètica a base dels moviments musicals (ritme) íntimament relacionats amb els moviments corporals (plàstica), mes encara s'estudien una serie de problemes de pedagogia musical i pedagogia general en tot allò que la música, integrada d'una manera viva i persistent en el nostre organisme, afecta i educa i afina els sentits. Aquesta convivència essencial de la pedagogia i la música no havia estat reparada entre nosaltres fins a l'introducció del mètode de Jaques-Dalcroze. Ara l'Institut que esmentem se proposa d'establir, comptant amb la cooperació d'un dels nostres més eminents fisidlegs, unes bases científiques de l'anomenada *educació del ritme*, que obre a mestres i psicòlegs uns camps tan extensos d'experimentació i de recerca.

ELS QVADERNS D'ESTVDI comencem en aquest número, amb les del poeta-mestre d'estudi Rabindranath Tagore i de l'entomòleg J. H. Fabre, mort ara de poc, una galeria de *Figures contemporànies*, que continuarà publicant-se, presentant de cada una de elles el retrat i una curta semblança escrita per un competent entre els nostres col·laboradors. També s'inicien en aquest número dues noves seccions. En una d'elles, tal com avui fa la Srta. Maccheroni, els professors d'institucions nostres parlaràn dels mètodes adoptats per cada un d'ells en la llur tasca didàctica. L'altra nova secció, amb el títol de *La Catalunya que treballa i que juga*, publicarà cròniques succintes dels esdeveniments més importants que vagin ocorrent en les localitats catalanes, dins els ordres cultural i deportiu,—que una bona pedagogia i una bona política de raça agermanaràn sempre en l'interès.

L'article *L'Escola de Veterinaria*, original del Vice-President de la Mancomunitat de Catalunya i Conseller del C. d'I. P., D. Albert Bastardas, és reproduït del diari de Barcelona *El Poble Català*. Ha estat traduïda, com es diu en lloc oportú, una enquesta de la *Revista Escolar de Asturias*, interessant la psicologia infantil.